

C A S E B O O K

**Izdanje 2010
Verzija 1.6**

Pripremila Komisija FIVB za pravila igre

Za potrebe UOSS, koristeći prevod ranijih Verzija 1.2 i 1.5, preveli i priredili:
Jovana Živanić, Bojana Nikolić, Ivana Vasić, Stanko Jelisić i Dejan Jovanović

SADRŽAJ

<i>Strana</i>	<i>Tema pravila</i>	<i>Slučajevi</i>
2	Sadržaj	
3	Predgovor	
4	DEO I: TEORIJSKI PRINCIPI PRIMENE PRAVILA	
8	DEO II: SLUČAJEVI	
8	POGLAVLJE 1: UČESNICI	
8	Nošenje nedozvoljenih predmeta	1.1 - 1.2
8	Kapiten	1.3 - 1.7
10	Trener	1.8 - 1.14
12	POGLAVLJE 2: TOK UTAKMICE	
12	Žreb	2.1
12	Pozicione i rotacione greške	2.2 - 2.7
15	POGLAVLJE 3: AKCIJE U IGRI	
15	Igranje loptom	3.1 - 3.9
18	Prelaz ispod mreže	3.10 - 3.12
19	Igrač pored mreže ili dodiruje mrežu	3.13 - 3.22
21	Servis	3.23 - 3.29
23	Udarac u napadu	3.30 - 3.34
25	Blok	3.35 - 3.48
30	POGLAVLJE 4: PREKIDI I ODUGOVLAČENJA	
30	Zamene igrača	4.1 - 4.20
37	Tajm-auti i tehnički tajm-auti	4.21 - 4.22
38	Neosnovani zahtevi	4.23 - 4.25
39	Povrede	4.26 - 4.29
41	Odugovlačenja igre	4.30 - 4.32
42	Spoljno ometanje (uticaji)	4.33 - 4.34
43	POGLAVLJE 5: LIBERO	5.1 - 5.27
54	POGLAVLJE 6: PONAŠANJE UČESNIKA	6.1 - 6.9
59	POGLAVLJE 7: SUDIJE I NJIHOVE NADLEŽNOSTI	7.1 - 7.11
63	POGLAVLJE 8: SPECIJALNI SLUČAJEVI	8.1 - 8.8
67	SPISAK SLUČAJEVA	

PREDGOVOR

Odbojka je velika igra – samo upitajte milione ljudi koji je igraju, posmatraju, analiziraju i sude. Poslednjih godina se aktivno promoviše i doživela je neverovatan razvoj kao vrhunski takmičarski sport. Povećanje uzbuđenja, brzine, eksplozivnih akcija, čist i zdrav imidž, kao i brojna TV publika, doveli su do toga da se igra još više razvije, pojednostavi i bude privlačnija još većem broju gledalaca.

To je osnova za kontinuiran razvoj *Pravila igre*. Ali za dalji razvoj igre je veoma bitno obezbediti pravilnu i jednoobraznu primenu *Pravila igre* na svetskom nivou.

Casebook je zbirka slučajeva, sa zvaničnim tumačenjima, odobrenim od Komisije za pravila igre i zasnovanim na najnovijem izdanju *Pravila igre*. Ova tumačenja proširuju i pojašnjavaju duh i značenje *Zvaničnih pravila igre* i predstavljaju zvanične interpretacije, koje treba poštovati za vreme svih zvaničnih takmičenja.

Izdavanjem FIVB Casebook-a, sa ključnim situacijama, promovišu se i unificiraju odluke sudija. Od ovog izdanja se očekuje da nastavi da bude od velike koristi igračima, trenerima, a posebno sudijama, tako da odluke uvek budu identične u istim situacijama, bez obzira ko vodi utakmicu i na kom nivou takmičenja.

Ovo izdanje *Casebook*-a je priredio Klaus Fezer, koji je sakupio materijal iz originalnog dela Yoshiharu Nishiwaki-ja, koji je kao osnovu je koristio izdanje pokojnog dr Jim Coleman-a, sa posebnom pomoći i doprinosom ostalih članova Komisije za pravila igre i Gavriel Kraus-a, predsednika Internacionalne sudijske komisije, zajedno sa ostalim članovima komisije.

Ovo izdanje je u skladu sa Pravilima 2009-2012, koja su odobrena na FIVB kongresu, 2008. godine.

Predsednik FIVB Komisije za pravila igre
Sandy Steel

DEO I : TEORIJSKI PRINCIPI PRIMENE PRAVILA

Sudija je osoba koja primenjuje pravila u igri. Da bi ispravno primenjivao *Pravila igre*, sudija ih mora nepogrešivo razumeti, a u toku utakmice primenjivati precizno i odlučno. Još bitnije je da poznaje osnovne principe formulisanja pravila. U protivnom, nikada neće u potpunosti razumeti pravila i, prirodno, imaće velike teškoće u njihovoj ispravnoj primeni, a posebno kada se dogodi situacija koja nije jasno definisana pravilima, a gde sudija mora autoritativno da donese ispravnu odluku. **Pravilo 23.2.3** kaže: „Sudija je ovlašćen da odlučuje o svim pitanjima u vezi sa igrom, pa i o onim koja nisu predviđena pravilima”. To je moguće samo na osnovu potpunog vladanja osnovnim principima formulisanja i primene *Pravila igre*.

Da bi se pravila ispravno primenjivala, sudije bi trebalo da poznaju, u potpunosti, sledeće osnovne funkcije i teoretske principe formulisanja i primene *Pravila igre*:

1. Funkcija pravila

Prirodno je da, ako želite da tačno primenjujete pravila igre, morate znati koje su osnovne funkcije tih pravila. Uopšteno govoreći, *Pravila igre*, kao celina, imaju sledeće funkcije:

A. Definisanje karaktera igre

Pravila opisuju karakteristike igre i ono što odbojku razlikuje od ostalih sportova.

- a) Pravila određuju uslove za igru, objekte i opremu, podlogu i dimenzije terena, kao i sve odredbe koje se tiču mreže, lopti, itd.
- b) Pravila određuju broj učesnika, broj igrača u igri, njihove pozicije, redosled serviranja, itd.
- c) Pravila definišu način igre, kako održati loptu u igri, prostor za prelaz lopte i kako osvojiti poen, kako pobediti u setu i utakmici.

B. Definisanje dozvoljenih tehnika u igri

Mnoga pravila daju jasne definicije i prave uočljive razlike između dozvoljenih i nedozvoljenih tehnika. Ova pravila, koja definišu tehnike, moraju biti proučena do poslednjeg detalja i veoma precizno razjašnjena, kako bi ih sudije pravilno primenjivale.

C. Igra u fer uslovima

Sva pravila koja se tiču terena, objekata i opreme, tehnike, čak i ponašanja učesnika, su jednaka za sve igrače obe ekipe. Takvo postupanje je FER. To je kritična tačka suđenja. Ako se pravila ne primenjuju jednako za obe ekipe, čak i u slučaju da to sudija ne čini namerno, to neće biti fer. Prema tome, preciznost u razumevanju i primeni pravila je osnovni element fer i pravednog suđenja.

D. Obrazovna funkcija

Osnovni cilj svih sportista, kada se govori o vladanju, bez obzira kojim se sportom bave, je sportsko ponašanje. Specijalno zbog toga postoji Odeljak 7, „Ponašanje učesnika”. Sve sudije moraju da naglase ovu funkciju, jer ona predstavlja suštinu sporta. Cilj sporta nije

samo takmičenje, već i stvaranje atmosfere sportskog i fer ponašanja, kao i razvoj razumevanja i univerzalnog prijateljstva.

2. Faktori koji utiču na formulaciju pravila

Pravila igre moraju udovoljiti svim zahtevima koje nameće razvoj sporta. Faktori koji se, prirodno, moraju uzeti u obzir, prilikom formulisanja i prilagođavanja pravila, su:

A. Tehnički i taktički razvoj

Pravila ne treba samo da zadovoljavaju zahteve koje nameće tehnički i taktički razvoj odbojke, već i da preuzmu inicijativu i vodeću ulogu u razvoju sporta.

B. Spektakularnost

Promocija bilo kog sportskog događaja u znatnom obimu zavisi od njegove atraktivnosti. Kao merilo atraktivnosti, služi emotivna reakcija publike. To je SPEKTAKULARNOST.

C. Širi publicitet

Razvoj modernog sporta umnogome zavisi od socijalnih elemenata i od društva u celini. Publicitet je najznačajniji i najefikasniji način za povećanje interesa za sport i prihvatanje sporta od strane javnosti. To je jedan od ključnih faktora koje treba imati u vidu.

D. Ekonomski zahtevi

Sasvim je prirodno da je za promociju bilo kog sporta neophodno imati finansijsku podršku. Zbog toga treba činiti izvesne ustupke.

3. Osnovni principi primene pravila

Osnovna načela primene pravila počivaju, naravno, na funkciji pravila i faktorima koji utiču na formulaciju samih pravila. Na osnovu ovoga, može se reći da su najznačajnija načela primene pravila sledeća:

A. Dobri i fer uslovi za igru:

Osnovni princip se sastoji u tome da se obezbede najbolji mogući uslovi i pruži šansa igračima da prikažu najviši nivo svog sportskog umeća. Nivo sportskog umeća utiče na ukupnu sliku o sportu. Sportisti se po nekoliko godina pripremaju za pojedina takmičenja. Zbog toga, takmičenje za njih predstavlja važnu priliku da pokažu rezultate svog dugog i napornog rada, kao i priliku da se oceni nivo njihovog sportskog dostignuća. Poštena procena nivoa njihovog sportskog umeća, ishod utakmice ili takmičenja, proizlazi samo iz maksimalnog zalaganja i krajnjeg učinka igrača. Sudija mora biti svestan činjenice da će svaka njegova odluka tehničke prirode imati očigledan psihološki uticaj na igrače. Psihološki uticaj može imati pozitivno i negativno dejstvo. Zbog toga, jedan od osnovnih zahteva za svakog sudiju je da pruži igračima šansu da na najbolji način pokažu svoje sportsko umeće.

Sa ove tačke gledišta, kritična tačka suđenja je ujednačenost i stabilnost prilikom procenjivanja odluka. Materijalna osnova za ujednačeno i stabilno suđenje je preciznost, dok se sa psihološke strane, kao osnova uzima nepristrasnost (biti fer). Drugi način, na osnovu koga sudije mogu stvoriti optimalne uslove, sastoji se u preciznom kontrolisanju

tempa igre. Tempo igre ne bi trebalo da bude ni suviše brz ni suviše spor.

B. Podsticanje spektakularnosti:

Spektakularnost i atraktivnost su elementi od primarnog značaja za promociju sporta. Još jedan vrlo bitan element, koji sudija mora imati u vidu, je podsticanje oduševljenja kod gledalaca. Zbog toga, sudija treba da pronađe najbolji način kako da smanji broj prekida u toku utakmice i skрати njihovo trajanje, kao i da podsticajno deluje da atraktivnih trenutaka u toku utakmice bude što više. Sudija ipak, ne sme smišljeno da motiviše, ali ni da obeshrabruje masu i smanjuje njihovo oduševljenje. Sudija, takođe, ima odgovornost za promociju sporta.

C. Saradnja zvaničnih lica:

Saradnja između članova sudijskog kolegijuma je administrativna osnova za dobro suđenje, za dobro vođenje utakmice. Svaki član sudijskog kolegijuma ima posebna ovlašćenja i nadležnosti, kao što je regulisano pravilima. Takođe, svaki član kolegijuma ima svoju poziciju na terenu, kako bi bio u mogućnosti da što bolje obavi dužnost koja mu je namenjena. Međutim, u pojedinim situacijama u toku utakmice, može da se desi, da čak i sa tih pozicija na terenu dođe do ograničavanja vidnog polja. Zbog toga, potpuna saradnja između zvaničnih lica je jedini način da se osigura tačna procena i donese prava odluka i da članovi sudijskog kolegijuma tačno i precizno obave dužnosti koje su im namenjene.

Na osnovu svega što je do sada napisano, može se zaključiti da sudija ne treba da bude osoba koja samo obavlja svoju dužnost vođenja utakmice i tačne primene pravila, već neko ko treba da vodi računa i o uticaju psiholoških, socijalnih i tehničkih činilaca igre. Sudija nije samo organizator i sudija, već i pedagog i promoter.

PRAVILA ZA IZDANJE CASEBOOK 2009

Casebook 2009 je odraz *Pravila igre*, koje je odobrio Kongres FIVB, 2008. godine. Dok su ostala tumačenja i filozofske promene uvek moguće, treba zapamtiti da se ovde prikazana tumačenja primenjuju na *Pravila igre danas*.

Napomena: Kad ekipe i igrači nisu identifikovani imenom, kao sredstvo za razumevanje svake situacije koristi se slovo »**S**« da se označi ekipa koja servira i članovi te ekipe. Slovo »**R**« se koristi za označavanje ekipe koja prima servis i igrača te ekipe. U oba slučaja, pozicije 2, 3 i 4 su igrači prednje linije. S-1 označava ispravnog servera ekipe koja servira a R-1 je poslednji primač ekipe koja prima servis.

Izmene u izdanju 2010, u poređenju sa izdanjem 2009:

Veliki broj slučajeva je ostao isti, uz male izmene terminologije.

Slučajevi su ponovo numerisani, a stari brojevi su dati u zagradama.

Potpuno su izbrisani slučajevi:

1.10
2.8
3.9
3.19
3.25

Novi slučajevi su:

4.17
4.18
4.19
4.20
4.22
5.26
5.27
8.8

U primerima koji slede engleski izrazi *substitution*, *replacement* i *exchange*, u skladu sa prevodom FIVB Pravila igre 2009-2012, prevedeni su na srpski na sledeći način i znače:

substitution = ***zamena***
(zamena mesta između igrača u terenu i igrača sa klupe)

replacement = ***promena***
(promena mesta između igrača u terenu i Libera sa klupe)

exchange = ***izmena***
(izmena mesta između Libera u terenu i Libera sa klupe)

DEO II : SLUČAJEVI

POGLAVLJE 1 : UČESNICI

NOŠENJE NEDOZVOLJENIH PREDMETA

<p>1.1 Igrač je spreman za zamenu. Drugi sudija primećuje da igrač nosi ortopedsko pomagalo. Da li je ovakva naprava dozvoljena?</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija će dozvoliti igraču da uđe u igru, pod uslovom da ta naprava ne predstavlja rizik ni za tog, ni za ostale igrače u igri. Sa druge strane, igraču koji nosi gipsani zavoj nije dozvoljeno da igra ni da sedi na klupi za rezervne igrače. Pravilo 4.5.1</p>
<p>1.2 U toku takmičenja, igračica nosi prsten sa oštrim dijamantom. Prvi sudija je zahtevao od igračice da skinе taj prsten. Odgovorila je da je to nemoguće. Da li joj treba dozvoliti da igra sa tim prstenom na ruci?</p>	<p>Tumačenje: U skladu sa <i>Pravilima igre</i> je da igračica mora da ukloni prsten sa ruke. U slučaju da je to stvarno nemoguće, prsten se mora oblepiti, kako bi sve igračice, uključujući i onu koja ga nosi, bile zaštićene od mogućih povreda. Za sudiju je veoma važno da naglasi i igračici i treneru da je igračica, koja, noseći ovakav prsten na ruci, narušava <i>Pravila igre</i>, odgovorna za sve posledice bilo kakve povrede, koju može prouzrokovati tim prstenom. Pravilo 4.5.1</p>

KAPITEN

<p>1.3 Tokom Kupa Amerike, kapiten ekipe Argentine, Conte, je, u više navrata, dovodio u pitanje određene sudijske odluke. Koja je ispravna reakcija prvog sudije u ovakvom slučaju?</p>	<p>Tumačenje: Kada, prema mišljenju prvog sudije, ovakvo ponašanje prevaziđe okvire Pravila 5.1.2, sudija treba da opomene kapitena u igri, bez kazne, kao što je navedeno u Pravilu 21.1. Ako se ovakvo ponašanje nastavi, van okvira razumnog izražavanja neslaganja, kapiten u igri treba da bude kažnjen žutim kartonom za neuljudno ponašanje (poen i servis za protivnika). Pravila 5.1.2, 20.1, 20.2, 21.2, Dijagram 9</p>
---	---

<p>1.4 Kapiten u igri nije bio siguran da li je redosled serviranja njegove ekipe ispravan. Zamolio je drugog sudiju da proverí poziciju njegovih igrača, pre nego što se igra nastavi. Da li je to dozvoljen zahtev od strane kapitená u igri?</p>	<p>Tumačenje: Ovakav zahtev je dozvoljen. Međutim, nijedna ekipa ne sme zloupotrebíti pravo na ovakav zahtev. Pravilo 5.1.2.2</p>
<p>1.5 Kapiten ekipe A nije mogao tačno da odredi koji igrači ekipe B se nalaze u prednjoj liniji. Da bi to utvrdio, zamolio je prvog sudiju da proverí postavu protivničke ekipe. Da li je to dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Ukoliko ovakav zahtev nije učestao, prvi sudija će uputiti drugog sudiju da proverí postavu protivničke ekipe. Međutim, jedina informacija, koju ekipa može da dobije, je da li su pozicije igrača protivničke ekipe ispravne ili ne. Ne mogu se davati informacije o tome koji se igrači nalaze u prednjoj, a koji u zadnjoj liniji. Pravilo 5.1.2.2</p>
<p>1.6 Kapiten u igri je primetio znak linijskog sudije, koji je signalizirao da je lopta dodirnula blok. Prvi sudija nije video znak. Na koji način kapiten u igri može, legalno i uljudno, da zamoli prvog sudiju da pita linijskog sudiju koji je znak pokazao?</p>	<p>Tumačenje: Po završenom nadigravanju, uljudnim podizanjem ruke, kapiten u igri može da zatraži da se obrati prvom sudiji. On može zatražiti tumačenje njegove/njene odluke. Prvi sudija mora ispoštovati taj zahtev. Pravila 5.1.2.1 i 20.2.1</p>

<p>1.7 Kapiten u igri ekipe A protestuje kod prvog sudije, smatrajući da je propustio da, u skladu sa <i>Pravilima igre</i>, dodeli kaznu. Prvi sudija je naglasio da je njegova odluka konačna i da nikakav protest neće biti uvažen. Da li je ovo ispravan stav prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je pogrešna. Sudija mora jasno da navede razlog za svoju odluku. Ukoliko nije zadovoljan, kapiten u igri može zadržati pravo da svoje neslaganje sa odlukom sudije unese u zapisnik, kao zvaničan protest na kraju utakmice, ili da zamoli zapisničara da to uradi umesto njega. Svi protesti koji se tiču pravila igre ili primene sankcija su dozvoljeni i biće uvaženi. Nikakva rasprava o incidentu nije dozvoljena tokom utakmice. Na zvaničnim međunarodnim takmičenjima, na kojima postoji Kontrolni komitet, trener ekipe koja protestuje, može zahtevati od predsednika žirija utakmice da sazove sudijsku konferenciju. Postupak za sudijsku konferenciju dat je u <i>Uputstvima i instrukcijama za suđenje</i>. Sa druge strane, ekipama nije dozvoljeno da protestuju protiv normalnih odluka sudije. Pravila 5.1.2.1, 23.2.4</p>
--	---

TRENER

<p>1.8 Neposredno pre početka utakmice, na Olimpijskim igrama u Atini, prvi sudija je primetio da trener muške reprezentacije Brazila nosi slušalice u ušima i razgovara sa statističarem, koji se nalazio iza reklamnih panoa. Da li je upotreba ovakvih naprava dozvoljena?</p>	<p>Tumačenje: Korišćenje ovakvih naprava je dozvoljeno. Dozvoljeno je da dva statističara sede za stolovima, na kraju prostora za igru, iza panoa, ali oni ne smeju da ulaze u teren, prostor za igru, ili kontrolni prostor niti da se kreću blizu klupa za ekipe.</p>
--	--

<p>1.9 U toku prvog i drugog seta utakmice između Nemačke i Kanade, trener nemačke reprezentacije je izražavao svoje neslaganje sa prvim sudijom. On je, nakon toga, prišao drugom sudiji, insistirajući da dobije objašnjenje u vezi sa odlukom prvog sudije. U dva navrata, drugi sudija je razgovarao sa njim duže od 10 sekundi. Da li je drugi sudija, u ovom slučaju, ispravno primenio <i>Pravila igre</i>?</p>	<p>Tumačenje: Prema Pravilu 5.1.2 isključivo kapitenu u igri je dozvoljeno da se obrati sudijama za objašnjenja. Treneru to nije dozvoljeno. Drugi sudija bi trebalo da odbije razgovor sa trenerom i da ga zamoli da se vrati na svoje mesto. Ukoliko to nema efekta, drugi sudija bi odmah trebalo da obavesti prvog sudiju, kako bi ovaj mogao da primeni odgovarajuće sankcije. Prvi sudija će, preko kapitena u igri, upozoriti trenera zbog ponašanja. Nema kazne. Ukoliko trener nastavi sa takvim ponašanjem, prvi sudija će ga sankcionisati, dodeljivanjem kazne (žuti karton) za neuljudno ponašanje, preko kapitena u igri, što rezultira poenom i servisom za protivnika. Pravila 5.1.2, 5.2.3.4, 21.1, 21.2, 21.3</p>
<p>1.10 (1.11) Na utakmici Kupa CEV, mađarski trener se kretao u slobodnoj zoni. Kada je želeo da zatraži tajm-aut, dao je znak pomoćnom treneru da pritisne sirenu, nakon čega je trener dao zvanični znak rukom za tajm-aut. Da li je ovo prihvatljiv postupak zahtevanja tajm-auta?</p>	<p>Tumačenje: Ovo je prihvatljiv postupak zahtevanja tajm-auta. Prvi trener je odgovoran za zahteve za tajm-aut, što podrazumeva i pritiskanje sirene i davanje znaka rukom. Kako bi se obezbedio normalan tok utakmice, u skladu sa novim pravima trenera da se kreće u slobodnoj zoni, trener može da odobri drugom članu ekipe, ne obavezno pomoćnom treneru, da pritisne sirenu, ali prvi trener i dalje mora da pokaže zvaničan znak rukom. Pravila 5.2.1, 5.2.3.3, 5.3.1</p>
<p>1.11 (1.12) Na Svetskom prvenstvu za žene, u Japanu, Japanke su igrale protiv Ruskinja. Za vreme utakmice, pomoćni trener i fizioterapeut ekipe Japana su skakali sa klupe i pratili trenera, duž bočne linije. Prvi sudija nije ništa učinio da spreči ovakvo ponašanje. Da li je ovakvo ponašanje Japanaca prihvatljivo?</p>	<p>Tumačenje: Pravila samo treneru dozvoljavaju da se slobodno kreće u slobodnoj zoni svoje ekipe, između produžetka linije napada i prostora za zagrevanje. Na ovom takmičenju, trener je ograničen na obavljanje svoje dužnosti iza linije ograničenja za trenere. Ostali članovi ekipe moraju da sede na klupi, ili da budu u prostoru za zagrevanje. Prvi sudija je trebalo da, preko kapitena u igri, upozori trenera na ovo i da zatraži da pomoćni trener i fizioterapeut sednu. Pravila 5.2.3.2, 5.2.3.4, 5.3.1</p>

<p>1.12 (1.13) Na utakmici između Niborga i Austrata, trener Austrata je ušao na teren, preko osnovne linije, kako bi dao instrukcije svom Liberu. U drugoj situaciji, trener je stajao između produžetka linije napada i produžetka srednje linije. U toj poziciji, ometao je zapisničara da vidi servera. Koji je ispravan odgovor sudija na ovakvo ponašanje?</p>	<p>Tumačenje: Trener i samo trener, ima pravo da se, za vreme utakmice, kreće u slobodnoj zoni, između produžetka linije napada i prostora za zagrevanje. Trener nema pravo da uđe na teren, obavljajući trenersku dužnost. Trener je pogrešio u tri stvari. On nema pravo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. da bude iza terena u zoni za serviranje; 2. da bude između produžetka linije napada i srednje linije; 3. da uđe na teren. <p>Prilikom prvog događaja ovakve vrste na utakmici, prvi sudija bi trebalo da dodeli treneru opomenu zbog manjeg prekršaja, preko kapitena u igri. Trebalo bi podsetiti trenera na granice trenerske slobode.</p> <p>Pravilo 5.2.3.4</p>
--	---

POGLAVLJE 2: TOK UTAKMICE

ŽREB

<p>2.1 Nakon osvajanja žreba, pre početka prvog ili petog seta, kapiten ekipe A je zatražio levu stranu terena i servis – da li je imao pravo na to?</p>	<p>Tumačenje: Pobednik žreba ima sledeće mogućnosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. da izabere servis, 2. da izabere prijem, 3. da izabere stranu terena. <p>Prema tome, ukoliko kapiten ekipe koji je osvojio žreb, odabere stranu terena, kapiten ekipe koji je izgubio žreb, mora uzeti preostalu stranu terena i može izabrati da li će servirati, ili primati servis. Ukoliko kapiten ekipe koji je osvojio žreb, izabere servis, kapiten druge ekipe mora prihvatiti prijem servisa, ali može odabrati stranu terena. Ako kapiten, pobednik žreba, odabere prijem servisa, kapiten druge ekipe mora prihvatiti da servira, ali može odabrati stranu terena.</p> <p>Pravilo 7.1.2</p>
---	--

POZICIONE I ROTACIONE GREŠKE

<p>2.2 U prvenstvu SAD-a, Sato, srednji igrač zadnje linije, je jasno stajao ispred Milera, koji je bio na poziciji srednjeg igrača prednje linije. Neposredno pre servisnog udarca protivničkog servera, Sato je skočio u vazduh i nije dodirivao teren ispred Milera, u trenutku kada je lopta dodirnuta prilikom servisa. Da li je ovo bila ispravna pozicija Satoove ekipe?</p>	<p>Tumačenje: Prilikom skoka, igrači zadržavaju poziciju koju su imali u trenutku poslednjeg kontakta sa tlom. Stoga, dok je Sato bio u vazduhu, on je zadržao onu poziciju koju je imao pre skoka, odnosno, u trenutku poslednjeg dodira sa tlom, te se smatra da je bio ispred Milera i u pogrešnoj poziciji, što mora da rezultira poenom i servisom za protivnika.</p> <p>Pravila 7.4, 7.4.2, 7.4.3</p>
<p>2.3 U momentu izvođenja servisa, srednji igrač zadnje linije, R-6, je stajao sa oba stopala neznatno iza stopala prednjeg srednjeg igrača, R-3. Igrač R-6 je držao svoju šaku na terenu, jasno ispred stopala igrača R-3, u trenutku kada je server udario loptu, prilikom izvođenja servisa. Da li je to ispravna pozicija ekipe koja prima servis?</p>	<p>Tumačenje: Ispravna pozicija. Samo se stopala, koja su u kontaktu sa podom, uzimaju u obzir prilikom određivanja da li igrači prave pozicionu grešku.</p> <p>Pravila 7.4.3, 7.5</p>

<p>2.4 U trenutku servisnog udarca, tehničar reprezentacije SAD-a, Stork, je stajao tako da je zakoračio delom stopala na protivničku stranu terena, a preostalim delom je stajao na srednjoj liniji. Drugi sudija je dosudio pozicionu grešku, pošto se Stork u trenutku servisnog udarca nije u potpunosti nalazio u okviru graničnih linija svog polja. Da li je odluka drugog sudije ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Ispravna odluka drugog sudije. Pravila 1.3.3, 7.4</p>
<p>2.5 Brazil je igrao utakmicu ženskog Grand Prix-a. U trećem setu je, Brazil, koji je primao servis, osvojio nadigravanje. Brazilska igračica broj 6 je trebalo da se rotira na mesto servera. Ali, servirala je igračica broj 5. Ta činjenica je promakla zapisničaru. Igračica broj 5 je servirala tri poena. Nakon dva nadigravanja, ponovo je došao red da Brazil servira. Igračica koja dolazi posle igračice broj 5, igračica broj 11, je, po redu, došla na poziciju servera. Posle servisnog udarca, zapisničar je objavio da je udarac izvršen od strane pogrešnog servera. Jedina činjenica koja je mogla da bude utvrđena iz zapisnika je bila ta da igračica broj 5 treba da servira. Kasnije, gledajući video traku, utvrđene su sve činjenice, ali to za vreme utakmice nije moglo da se utvrdi iz zapisnika. Sudija je dosudio poen i servis za protivnika, zbog servisa igračice broj 11, iz ekipe Brazila, a Brazil je vraćen u pravilnu rotaciju. Nije bilo poništavanja poena. Da li je odluka prvog sudije bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Na osnovu informacija koje su bile dostupne sudiji, odluka prvog sudije je bila ispravna. Pravila 7.7.1, 23.2.3</p>

<p>2.6 Ekipa Koreje je osvojila nadigravanje, poen i stekla pravo da servira. Pre rotacije, kapiten u igri ekipe Koreje je zamolio drugog sudiju da proveri poziciju njegovih saigrača u postavi, kako bi pravi igrač po redosledu rotacije izveo servis. Zapisničar je obavestio drugog sudiju da je igrač broj 10 na redu da servira. Nakon toga, ovaj igrač je servirao 4 poena uzastopno. Pre nego što je igrač broj 10 izveo i sledeći servis, zapisničar je obavestio drugog sudiju da je, u stvari, trebalo da servira igrač broj 8 iz ekipe Koreje. Prvi sudija je poništio 4 poena, koje je ekipa osvojila na servis igrača broj 10. Ekipa je vraćena na rezultat i poziciju pri kojoj je trebalo da servira igrač broj 8. Svi zatraženi tajm-auti i zamene igrača, za vreme ta 4 poena, su poništeni, ali ne i tehnički tajm-aut. Zatim je dozvoljeno igraču broj 8 ekipe Koreje da servira i igra je nastavljena od trenutka kada je kapiten u igri ekipe Koreje zamolio drugog sudiju da proveri ko je na servisu. Da li je ovo bila ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila ispravna. U ovakvim slučajevima, sankcije za prekršaje pravila o ponašanju i tehnički tajm-auti ostaju na snazi. Ekipe se moraju vratiti originalnoj postavi igrača, koliko god je to moguće. Ovi događaji se moraju upisati u zapisnik.</p>
<p>2.7 Nakon zvižduka za servis, prvi sudija je primetio da se na terenu nalazi samo pet igrača. I Libero i igrač koji ga je promenio su se još uvek nalazili u prostoru za zagrevanje, bez očigledne namere da učestvuju u nadigravanju. Kakav bi trebalo da bude postupak sudija?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija bi trebalo da dâ znak za servis kada je siguran da su ekipe spremne za igru i da je lopta u posedu servera. Zdrav razum nam govori da su ekipe odgovorne za neke stvari. Na primer, sudija neće obavestiti igrača/icu ako on/ona servira sa pogrešnog mesta, ili stoji jednim stopalom izvan terena, za vreme servisnog udarca. Budući da je prvi sudija uočio grešku tek nakon zvižduka za servis, on/ona je morao/la odmah da prekine igru, dodeli sankciju za odugovlačenje ekipi koja je načinila grešku i nastavi igru uz posledice sankcije za odugovlačenje. Pravila 7.5, 7.7, 12.3, 12.4.3</p>

POGLAVLJE 3: AKCIJE U IGRI

IGRANJE LOPTOM

<p>3.1 Na utakmici <i>Grand Champions Cup</i>-a, Japan je igrao protiv Holandije. Japanski primač servisa je vrlo loše primio servis Holanđana i lopta je prešla preko mreže, izvan antene. Japanski tehničar, Narita, je potrčao za loptom u slobodnu zonu Holanđana i uputio loptu prema strani Japana. Na njegovu nesreću, lopta koju je uputio nije prešla mrežu, nego se kretala prema mreži sa strane holandske ekipe, gde je srednji bloker holanđana uhvatio. Prvi sudija je svirao pre nego što je holandski srednji bloker uhvatio loptu, a sudije su pokazale znak „lopta u autu”. Da li je ovaj znak sudija ispravan? U kom trenutku lopta postaje „aut”?</p>	<p>Tumačenje: Sudijski znak je ispravan, jer je lopta postala „aut” u trenutku kada je potpuno napustila prostor iznad slobodne zone, sa holandske strane mreže. Lopta bi takođe bila „aut” ako bi udarila holandskog igrača u slobodnoj zoni, pod uslovom da nije pokušavao da spreči protivnika u vraćanju lopte ka japanskoj strani mreže. Pravila 10.1.2, 10.1.2.2</p>
<p>3.2 U pokušaju da odigra prvu loptu, u zadnjoj liniji, italijanski smečar, Papi, je udario loptu šakom odozdo. Prvi sudija je dozvolio da se igra nastavi. Da li je takva odluka bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odigravanje se mora proceniti po kvalitetu kontakta sa loptom, tj. da li je ili ne lopta zadržana i/ili bačena. Prvi sudija ne sme žuriti sa dosuđivanjem greške za ovakvo odigravanje, osim ako jasno ne vidi da je lopta zadržana ili bačena. Pravila 9.2.1, 9.2.2, 9.3.3, 9.3.4</p>
<p>3.3 Na utakmici ženskih reprenzetacija SAD-a i Kine, igračica Kine, Li, je smečovala loptu u blok igračice SAD-a, Oden. Lopta se odbila nazad u kinesko polje gde je Li pokušala da odigra loptu „čekićem”. U jednom pokretu igračice Li, lopta se odbila od jedne do druge ruke, zatim do grudi, a da, pritom, nije bila zadržana ili bačena. Sudija je dozvolio da se igra nastavi. Da li je to ispravno?</p>	<p>Tumačenje Odluka prvog sudije je ispravna. Ovo je bilo prvo odigravanje ekipe, lopte koja je došla sa protivničke strane. Stoga, uzastopni dodiri lopte su dozvoljeni, budući da su izvedeni u toku jednog pokreta igračice Kine, a pri tom lopta nije bila zadržana ili bačena. Slučajevi prvog odigravanja, u kojima su uzastopni dodiri sa loptom dozvoljeni, su: 1. prijem servisa, 2. prijem napada protivničke ekipe. Napad može biti i slab i snažan, 3. prijem lopte odbijene od sopstvenog bloka, 4. prijem lopte odbijene od protivničkog bloka. Pravila 9.2.3.2, 14.2</p>

<p>3.4 Na Panameričkim igrama, brazilska igračica je pokušala da blokira napad reprezentativke SAD-a, Williams. Lopta je pogodila šake igračice Brazila i spustila se između nje i mreže. Brazilka je izvila ruku i odigrala loptu. Lopta je vrlo kratko dodirnula njenu ruku i telo. Sudija je dosudio zadržanu loptu. Da li je to greška?</p>	<p>Tumačenje: Kontakt sa loptom određuje da li je lopta odigrana na dozvoljen način, ili je bila zadržana. Pošto je to prvo odigravanje ekipe Brazila, brazilska igračica ima pravo na više uzastopnih dodira, dok god pravi samo jedan pokret pri odigravanju lopte. Međutim, sudija može da dosudi zadržanu ili bačenu loptu i na prvo odigravanje ekipe. Pravila 9.2.2, 9.2.3.2, 14.2</p>
<p>3.5 Na utakmici između Brazila i Kanade, na Panameričkim igrama, igračica Brazila je primila servis. Uputila je loptu preko mreže, gde je kanadska srednja igračica prednje linije, u akciji blokiranja, preusmerila loptu na pod ekipe Brazila. Da li je to dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Dozvoljeno je da se lopta blokira i vraća nazad u teren protivničke ekipe. Prvi sudija mora da odluči o ispravnosti kontakta blokera sa loptom. Jedino pitanje je da li je igrač odigrao loptu na dozvoljen način, ili je lopta bila zadržana i/ili bačena. Nepravilan kontakt, „zadržana lopta“, može da se dogodi i prilikom blokiranja.</p>
<p>3.6 Američki igrač, Landry, je skočio, u nameri da spasi loptu, koja se nalazila neposredno pored tribina. Nakon odigravanja, Landry je doskočio na tribine, ne dodirnuvši pod. Da li je akcija Landry-a dozvoljena?</p>	<p>Tumačenje: Dozvoljena akcija. Igraču je dozvoljeno da loptu vrati i izvan sopstvene slobodne zone. Van prostora za igru, igraču koji nastoji da odigra loptu, dozvoljeno je da se pomogne saigračem ili predmetom-konstrukcijom, ali samo na strani sopstvenog polja. Pravila 9, 9.1.3</p>
<p>3.7 Na utakmici ženskih reprezentacija SAD-a i Kanade, u toku jednog nadigravanja, igračica Kanade je pojurila za loptom u gledalište. U trenutku kada je stigla do lopte i htela da je odigra, jedan gledalac sa tribina je pružio ruku, u nameri da uhvati loptu. Kanadski trener je zahtevao da se nadigravanje ponovi, zbog ometanja od strane gledaoca. Sudija je odbio njegov zahtev. Da li je ovo ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Da. Igraču je dozvoljeno da vrati loptu sa tribine za gledaoce, koja se nalazi na strani njegovog polja, ili sa neke druge tačke izvan prostora za igru, uključujući i klupu za rezervne igrače. Međutim, dok igrač ima prednost prilikom odigravanja u okviru prostora za igru, tu prednost nema izvan prostora za igru. Pravila 9, 9.1.3</p>

<p>3.8</p> <p>Na utakmici između Japana i Sovjetskog Saveza, sovjetska igračica je izvela veoma snažan napad. Prijem japanske igračice nije bio najuspešniji i lopta se odbila daleko izvan terena. Druga japanska igračica je brzo potrčala za loptom i na veoma atraktivan način je vratila u igru, pri čemu je i pala preko reklamnih panoa, koji označavaju ivicu slobodne zone.</p> <p>Ovaj ekstremni napor je izazvao veliko oduševljenje i aplauz publike. Međutim, prvi sudija je zviždukom prekinuo nadigravanje i dosudio zadržanu loptu. Publika je veoma glasno protestovala protiv ove sudijske odluke. Da li je sudija bio u pravu i kako, u ovakvim situacijama, sudija treba da kontroliše svoj zvižduk?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Sudija ne bi trebalo da bude samo osoba koja upravlja utakmicom i mehanički primenjuje <i>Pravila igre</i>, već i neko ko ima odgovornost za promociju odbojke. Stoga je dozvoljavanje spektakularnih akcija bitan suštinski element.</p> <p>Sudija ne sme da podilazi publici, ali isto tako, ne treba ni da je ignoriše! Sudija, u svom nastupu, mora da pronađe ravnotežu između tehničkih i sportskih efekata svog delovanja. Praktično govoreći, potrebno je da se u određenom obimu nešto od tehničkih detalja žrtvuje zbog ukupnog utiska. U tome je „umetnost suđenja“!</p>
---	---

<p>3.9 (3.10)</p> <p>Na utakmici Svetskog kupa, između muških ekipa Japana i Italije, napadač ekipe Italije je smečovao loptu u blok Japanaca. Lopta je od ruku blokera otišla preko antene, delimično van prostora za prelaz lopte, i preko prvog sudije, u slobodnu zonu ekipe Italije. Igrač zadnje linije ekipe Japana je potrčao za loptom, kako bi je vratio na japansku stranu mreže. Linijski sudija je pokazao da je lopta „u aut-u“, a prvi sudija doneo odluku u korist napadača ekipe Italije.</p> <p>Kapiten u igri ekipe Japana je protestovao, jer je lopta prešla preko antene, delimično kroz spoljašnji prostor, zbog čega su japanski igrači imali pravo da je vrata. Da li je odluka prvog sudije bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Odluka prvog sudije nije bila ispravna. Lopta je prešla preko antene u protivničku slobodnu zonu, delimično kroz spoljašnji prostor. Stoga je igračima ekipe Japana bilo dozvoljeno da je vrata na svoju stranu, a kroz spoljašnji prostor na istoj strani terena. Linijski sudija nije trebalo da pokazuje znak dok je lopta još uvek u igri.</p> <p>Pravilo 10.1.2</p>
---	---

PRELAZ ISPOD MREŽE

<p>3.10 (3.11) Holandija je igrala protiv Kube, na muškom Svetskom kupu. U jednom trenutku, snažni kubanski napadač, Joel Despaigne, je bio igrač zadnje linije. Skočio je, odrazivši se iza linije napada, izveo senzacionalan napad i doskočio petama na srednju liniju, ali je veći deo njegovih stopala bio na stopalima holandskog blokera, Rona Zververa. Zverver je pokušao da odigra sledeću loptu, ali nije mogao da se pomeri dovoljno brzo da bi do nje stigao. Zverver se žalio drugom sudiji zbog ometanja, ali je žalba bila ignorisana. Slične situacije su se desile nekoliko puta u toku utakmice i svaki put su bile ignorisane od strane drugog sudije. Da li je ovo ispravna primena pravila od strane drugog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Pravilo 11.2.1 glasi: „Dozvoljen je prelaz u protivnički prostor ispod mreže, pod uslovom da se ne ometa igra protivnika“. Sasvim je jasno da ometanje nije dozvoljeno. Razumno je pretpostaviti da se igrač, koji se u potpunosti nalazi na svom delu terena, a nagažen je ili udaren od strane protivničkog igrača, može smatrati ometanim. U tom slučaju, igrač koji povređuje prostor treba da bude kažnjen. Jedna od nadležnosti drugog sudije je da nadgleda ovu potencijalnu grešku i dosudi je kada se dogodi, kao što je bilo u ovom slučaju. Pravilo 11.2.1, 11.2.2.1, 11.2.4</p>
<p>3.11 (3.12) Brazilski smečer je, zamahnuvši nogom, slučajno udario ispod mreže holandskog blokera. Ovaj kontakt je sprečio igrača Holandije da odigra loptu, odbijenu od bloka i Holanđani su izgubili nadigravanje. Kako bi drugi sudija trebalo da reaguje?</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija je morao da dosudi nedozvoljen potez igrača brazilske reprezentacije, zbog toga što je ometao holandskog igrača. Nadigravanje je trebalo da pripadne ekipi Holandije. Pravilo 11.2.1</p>
<p>3.12 (3.13) U petom setu utakmice, nakon udarca u napadu, igrač je doskočio na pod, izgubio ravnotežu i pao kolenima u protivničko polje, gde je ostavio mokru mrlju. Lopta je još uvek bila u igri, na protivničkoj strani, kada je prvi sudija zviždukom prekinuo igru. Dodelio je poen i servis protivničkoj ekipi. Da li je njegova odluka bila u skladu sa pravilima?</p>	<p>Tumačenje: Ako sudija smatra da mokra mrlja predstavlja opasnost za protivničke igrače, onda je to ometanje, koje sprečava ekipu u njenom dozvoljenom pokušaju odigravanja. Pravilo 11.4.4</p>

IGRAČ PORED MREŽE ILI DODIRUJE MREŽU

<p>3.13 (3.14) Ženska reprezentacija SAD-a je primala servis. Endicott je tehničar SAD-a, koja je ulazila iz zadnje linije. Williams je loše primila servis, tako da je Endicott bila prinuđena da se vrati u zadnju zonu da bi „podigla“ loptu. Dok se okretala, lagano je dodirnula mrežu. Sudija nije svirao ovaj kontakt sa mrežom. Da li njegova odluka bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka je bila ispravna, budući da akcija nije ometala igru. Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.14 (3.15) Na Olimpijskim igrama, na utakmici između muških reprezentacija SAD-a i Argentine, igrač SAD-a je uputio loptu prema mreži. Lopta je prešla vertikalnu ravan mreže. Stork, tehničar ekipe SAD-a, je uspeo da dohvati ovu loptu s druge strane vertikalne ravni mreže i „podigao“ je tako da je njegov saigrač, napadač, Buck, mogao da izvede udarac u napadu. Prvi sudija je dosudio da je ovo odigravanje greška. Da li je ovakvo odigravanje nedozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je doneo ispravnu odluku. Igraču nije dozvoljeno da pređe vertikalnu ravan iznad mreže, kako bi odigrao loptu i vratio je na svoju stranu terena. Prema tome, odigravanje Storka nije bilo dozvoljeno. Slično odigravanje loptom ispod mreže se drugačije tretira. Ispod mreže, odigravanje je nedozvoljeno samo ako je lopta u potpunosti prešla vertikalnu ravan mreže. Pravila 9, 11.2.1</p>
<p>3.15 (3.16) Na Svetskom prvenstvu za žene, na utakmici između Japana i Sovjetskog saveza, japanski smečar je smečovala loptu, koja je bila „podignuta“ iznad samog vrha mreže. Ruska igračica je dodirnula loptu u bloku, u isto vreme kada i japanska igračica, ali pritom nije prešla rukama preko mreže. Nakon istovremenog dodira, lopta je pala van terena, sa ruske strane mreže. Sudija je doneo odluku u korist japanske ekipe. Da li je ovo bila ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila pogrešna. Ukoliko, posle istovremenog kontakta protivničkih igrača sa loptom, ona padne van terena, to je greška ekipe sa suprotne strane. Sovjetska ekipa je trebalo da osvoji nadigravanje. Prema odluci sa Kongresa, 2006. godine, čak i ako kontakt sa loptom iznad mreže od strane protivničkih igrača traje malo duže, nadigravanje se jednostavno nastavlja. Pravila 9.1.2.2, 9.1.2.3</p>

<p>3.16 (3.17) Kineski bloker, Yawen, je blokirala američkog smečera Liley. Smečovana lopta je pomerila mrežu, koja je dodirнула podlaktice kineske igračice. Sudija nije dosudio dodir mreže od strane kineske reprezentativke, iako je bila u akciji odigravanja loptom. Da li je to ispravna odluka sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila ispravna. Ukoliko mreža udari bloker, nema greške. Ukoliko bloker dodirne mrežu, za vreme akcije blokiranja, onda on čini grešku. Pravila 11.3.3, 11.4.4</p>
<p>3.17 (3.18) Tokom utakmice, igrač je blokirao loptu posle snažnog udarca u napadu protivničkog smečera. Lopta se, od ruku blokera, odbila daleko iza osnovne linije terena. Libero je otrčao van terena i napravio veoma atraktivan „upijač”, sa ciljem da vrati loptu u igru. Svi gledaoci na tribinama su bili skoncentrisani na ovo veoma atraktivno odigravanje loptom i ovacijama su pozdravili akciju Libera. Nakon što je bloker doskočio, završavajući akciju blokiranja, okrenuo se, pripremajući se za nastavak igre. Za vreme okreta, lagano je dodirnuo mrežu ramenom. Drugi sudija je dosudio grešku dodira mreže. Da li je ovo trebalo smatrati greškom?</p>	<p>Tumačenje: Odluka drugog sudije nije bila ispravna. Pravilo 11.3.1 kaže da dodir mreže nije greška, osim kada ometa igru. Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.18 (3.20) Igrači SAD-a su igrali protiv Kube. Kubanci su bili u napadu, a Amerikanci su se pripremali da blokiraju. Sva tri kubanska napadača su krenula ka mreži, a kubanski tehničar je vrlo lukavo „podigao” loptu svom napadaču u poziciju četiri. Blok Amerikanca je ipak skrenuo loptu i ona je bila odigrana u zadnjoj zoni Amerikanaca. U istom trenutku kada je kubanski napadač udario loptu u poziciji četiri, jedan američki bloker je dodirnuo mrežu, pokušavajući da blokira kubanskog napadača, na kubanskoj poziciji dva. Drugi sudija je dosudio grešku, jer je američki bloker dodirnuo mrežu. Da li je ovo ispravna odluka drugog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Ne, odluka drugog sudije nije bila ispravna. Svrha novog pravila je da se smanji broj situacija koje „veštački” skraćuju nadigravanje. Napad je bio iz kubanske pozicije četiri, a dodir mreže je bio u kubanskoj poziciji dva. Pošto ni napadač ni bloker ni na koji način nisu bili uključeni u odigravanje lopte, a dodir mreže nije ometao igru, dodir mreže je dozvoljen i nadigravanje nije trebalo zaustaviti. Pravilo 11.3.1</p>

<p>3.19 (3.21) Na utakmici univerzitetskih ekipa Arizona i Oregon, u američkoj ligi, srednji bloker Arizone se spremao da udari loptu. Tehničar Arizone je loše procenio „dizanje” i lopta je otišla preko napadačeve glave i pala na pod, ne dodirnuvši nijednog igrača. Srednji bloker Oregona je dodirnuo traku na vrhu mreže, prilikom pokušaja da blokira napadača Arizone. Sudija je dosudio grešku srednjeg blokera Oregona. Da li je odluka prvog sudije bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila ispravna! Srednji bloker Oregona je bio u akciji odigravanja lopte, iako lopta nije dodirnula ni napadača ni blokera. Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.20 (3.22) Muška reprezentacija Japana je izvodila brzu kombinaciju, sa dva napadača, na sredini terena. Umesto da „podigne” u sredinu, tehničar je „podigao” loptu napadaču na poziciju četiri. Dok je on to činio, srednji bloker Koreje je dodirnuo traku na vrhu mreže, dok je pokušavao da zaustavi kombinaciju. Prvi sudija je dosudio grešku dodira mreže korejskom srednjem blokeru. Da li je odluka sudije bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Da, odluka sudije je bila ispravna! Ukoliko sudija smatra da je igrač dovoljno blizu lopte, a igrač dodirne gornju traku mreže, taj dodir se smatra greškom. Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>
<p>3.21 (3.23) Na ženskoj utakmici prvenstva Japana, ekipa Daiei je u meč-lopti primala servis. Posle izvođenja napada, napadač je doskočio na pod i izgubio ravnotežu, napravio dva koraka i, dok je lopta još bila u igri, lagano dodirnuo mrežu izvan antene. Prvi sudija je dosudio grešku, kojom je završena utakmica. Da li je to bila ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije nije bila ispravna. Pošto to nije uticalo na igru, dodir mreže nije greška. Pravila 11.3.1, 11.3.2, 11.4.4</p>
<p>3.22 (3.24) Na utakmici između Kine i Koreje, korejski tehničar je podigla loptu svom napadaču. Kada je udarila loptu, ona je takođe udarila i tehničara kolenom. Ovaj udarac je naterao tehničara da dodirne mrežu. Drugi sudija je dosudio grešku. Da li je ovo ispravno tumačenje pravila?</p>	<p>Tumačenje: Odluka drugog sudije nije bila ispravna, jer kontakt tehničara sa mrežom nije ometao igru. Pravila 11.3.1, 11.4.4</p>

SERVIS

<p>3.23 (3.26) Na ženskom prvenstvu Severne Amerike, igračica SAD-a, Youngs, je stala na poziciju za serviranje, umesto saigračice, Thater, koja je trebalo da servira. Čim je Youngs dodirnula loptu, prilikom izvođenja servisa, zapisničar je to signalizirao drugom sudiji, koji je prekinuo igru. Da li je to ispravan postupak zapisničara?</p>	<p>Tumačenje: Postupak zapisničara je ispravan. Kada je pogrešan server spreman da servira, zapisničar mora da sačeka da se završi akcija serviranja pre nego što obavesti sudije o grešci. Zapisničar može imati zvonu, sirenu ili neku drugu signalnu napravu da bi signalizirao grešku. Pravila 7.7.1, 12.2.1, 12.7.1, 25.2.2.2</p>
<p>3.24 (3.27) Na Olimpijskom kvalifikacionom turniru, u Francuskoj, posle tehničkog tajm-auta, pogrešan server se pripremao da servira. Prvi sudija je pištaljkom dao znak za servis. Ekipa koja servira je uočila grešku i ispravan server je ušao u zonu za serviranje, spreman da servira. Sudija je svirao da ponovo odobri servis. Da li je to ispravan postupak sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka sudije je pogrešna. Servis se odobrava samo jednom, u smislu davanja znaka pištaljkom i pokazivanja zvaničnog sudijskog znaka – servis mora biti izveden, od strane servera čiji je red da servira, u roku od 8 sekundi od odobrenja prvog sudije. Pravilo 12.4.4</p>
<p>3.25 (3.28) Na utakmici između Portorika i Meksika, server Portorika je bacila loptu u vazduh, a onda je pustila da padne na pod. Čim je lopta odskočila, uhvatila je i odmah servirala, pre isteka 8 sekundi, dozvoljenih za servis. Da li je ovo bila dozvoljena akcija servera?</p>	<p>Tumačenje: Akcija servera nije bila dozvoljena. Lopta mora biti udarena jednom šakom ili nekim drugim delom ruke, pošto je izbačena ili ispuštena iz ruke(u). Svaka akcija koju prvi sudija proceni kao „izbačaj za servis“ mora biti završena servisnim udarcem. Pravilo 12.4.2</p>
<p>3.26 (3.29) Servirana lopta je dodirnula mrežu i antenu, pre odigravanja ekipe koja prima servis. Prvi sudija je svirao grešku. Da li je odluka sudije ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je ispravna. Lopta koja dodiruje antenu je „u aut-u“. Pravilo 8.4.3</p>
<p>3.27 (3.30) Na Vestkupu, u Norveškoj, za vreme utakmice između Kleppa i Osla, lopta je posle servisa udarila malo ispod bele trake na vrhu mreže. Prvi sudija je odmah svirao i zaustavljao igru. Kada sudija treba da svira?</p>	<p>Tumačenje: Sudija je svirao u pravom trenutku. Servirana lopta mora da prođe kroz prostor za prelazak lopte. Ako ne prođe, servis je automatski greška, koja mora biti dosuđena od strane sudije istog trenutka. Prvi sudija ne sme da čeka da lopta dodirne pod ili igrača ekipe koja servira. Pravilo 12.6.2.1</p>

<p>3.28 (3.31)</p> <p>Ekipa Velike Britanije se nalazila u posedu lopte, pripremajući se za servis. Kapiten u igri je zatražio potvrdu da li je pravi igrač njegove ekipe na redu da izvede servis. Zapisničar je dao informaciju da je igrač broj 6 na redu da servira. Kapiten je osporio ovu informaciju i insistirao na tome da servis treba da izvede igrač broj 1.</p> <p>Kapiten nije bio zadovoljan i dok je pokušavao da priđe prvom sudiji, ovaj je dao znak za servis. Usled ove zbunjujuće situacije, dosuđena je greška ekipi V. Britanije, koja nije servirala u okviru 8 sekundi, dozvoljenih za izvođenje servisa.</p> <p>U naknadnoj proveru zapisnika, utvrđeno je da je trener V. Britanije predao pogrešnu postavu, sa igračem broj 6, upisanim na dve pozicije. Trebalo je da budu upisani igrači broj 6 i broj 1. Igrač broj 1 je trebalo da servira, baš kao što je kapiten V. Britanije i pretpostavio.</p> <p>Koji je ispravan postupak sudije u ovom slučaju?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Zdrav razum mora da prevlada prilikom rešavanja ove situacije. Prvu grešku je napravio trener V. Britanije, kada je predao neispravan listić sa postavom. Greška je uvećana nepažnjom drugog sudije i zapisničara.</p> <p>Stoga, ekipu V. Britanije ne treba sankcionisati zbog pogrešnog igrača na servisu, a igraču broj 1 treba dozvoliti da servira.</p> <p>S druge strane, prvobitna greška trenera je prouzrokovala odugovlačenje igre, zbog čega treba dodeliti sankciju za odugovlačenje.</p> <p>Zatim, drugi sudija mora da zatraži novi listić sa postavom od trenera ekipe V. Britanije.</p>
--	---

<p>3.29 (3.32)</p> <p>Na Svetskom kupu za muškarce, servis ekipe Kanade je udario u mrežu i padoo prema podu, sa kanadske strane mreže. Igrač ekipe Španije, sa suprotne strane mreže, je pružio ruke i uhvatio loptu, pre nego što je pala na pod. Da li je to dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Lopta je u igri, sve dok prvi sudija ne zaključi da lopta neće pravilno preći mrežu i da se dogodila greška. Prvi sudija, u tom slučaju, mora da reaguje istog trenutka. Stoga, igrač Španije sme da uhvati loptu, čim sudija dosudi grešku zviždukom.</p> <p>Pravilo 12.6.2.1</p>
--	---

UDARAC U NAPADU

<p>3.30 (3.33) Ball, tehničar iz zadnje linije SAD-a, je skočio iz zone napada i „podigao” loptu prema svom napadaču, dok je ona celim obimom bila iznad gornje ivice mreže. Pre nego što je napadač mogao da dodirne loptu, ona je prešla vertikalnu ravan mreže, gde ju je blokirao brazilski dizač, Lima. Prvi sudija je dozvolio da se igra nastavi. Da li je to ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije nije bila ispravna. Lopta koju je „podigao” Ball je postala nedozvoljen udarac u napadu igrača zadnje linije, u trenutku kada je udarac u napadu izveden (u ovom slučaju, dodirivanjem lopte od strane blokera, Lime). Nadigravanje je trebalo da osvoji Brazil. Pravilo 13.1.3</p>
<p>3.31 (3.34) Na drugo odigravanje svoje ekipe, tehničar Brazila iz zadnje linije, Lima, je skočio iz prednje zone i dodirnuo loptu dok je ona celim obimom bila iznad gornje ivice mreže. Umesto da „podigne” loptu saigraču, odlučio je da je prebaci preko mreže. Pre nego što je lopta došla do vertikalne ravni mreže, kubanski bloker, Hernandez, je rukama u potpunosti prešao vertikalnu ravan iznad mreže i blokirao loptu. Koja je bila ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je ispravno pokazao da je Kuba osvojila nadigravanje, jer je udarac u napadu izveden iz prednje zone, od strane igrača zadnje linije, koji je dodirnuo loptu kada je bila celim obimom iznad gornje ivice mreže. Čim je bloker dodirnuo loptu, nedozvoljeni udarac u napadu je izveden. Pravila 13.1.1, 13.1.3, 13.2.2, 13.3.3</p>
<p>3.32 (3.35) Na drugo odigravanje svoje ekipe, igračica SAD-a, Liley, je „podigla” loptu pored mreže, u pravcu polja ekipe Kine. Lopta nije prešla vertikalnu ravan mreže. Prema mišljenju prvog sudije, nijedna igračica ekipe SAD-a nije bila u poziciji da odigra ovu loptu. Kineska igračica u bloku, Qi, je prešla rukama vertikalnu ravan mreže i izblokerala loptu. Koja je ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Iako je bilo drugo odigravanje loptom, ako se lopta kreće u pravcu protivnikovog terena, smatra se udarcem u napadu. Pošto je sudija procenio da nijedna igračica SAD-a nije bila u mogućnosti da odigra loptu, kineska igračica je pravilno blokirala. Pravila 13.1.1, 14.3</p>

<p>3.33 (3.36) Na Svetskom kupu za žene, Toson, igračica zadnje linije Egipta, se odrazila iz prednje zone i smećovala drugu loptu, koja je bila iznad vrha mreže. Lopta je pogodila vrh mreže i odbila se nazad na stranu Egipta. Sudija nije dosudio grešku. Da li je odluka prvog sudije ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Sudija je ispravno postupio, dozvolivši da se igra nastavi. Pošto lopta nije prešla vertikalnu ravan mreže niti je dotakla blok protivničke ekipe, udarac u napadu Tosonove nije izveden. Ekipe Egipta je imala mogućnost da, trećim odigravanjem, uputi loptu u protivničko polje. Pravila 9.1, 13.1.3, 13.2.2, 13.3.3</p>
<p>3.34 (3.37) Ekipe Kine je servirala, na utakmici između ženskih reprezentacija SAD-a i Kine. Amerikanka, Williams, primač servisa, je skočila iza linije napada i odigrala serviranu loptu, potpuno iznad gornje ivice mreže. Dodir je ostvaren iza linije napada, a lopta je vraćena na stranu ekipe koja je servirala. Da li je prvi sudija bio u pravu kada je dozvolio da se igra nastavi?</p>	<p>Tumačenje: Dozvoljeno odigravanje loptom. Iako nije dozvoljeno blokirati protivnički servis niti izvesti udarac u napadu na protivnikov servis, kada je lopta u prednjoj zoni i potpuno iznad gornje ivice mreže, udarac u napadu Williamsove je bio dozvoljen, budući da je kontakt sa loptom ostvaren u potpunosti iza linije napada. Međutim, bilo bi nedozvoljeno da je Libero blokirao, ili izvršio udarac u napadu na protivnikov servis, kada je lopta potpuno iznad gornje ivice mreže, čak i da je udarac izveden iza linije napada. Pravila 13.3.4, 19.3.1.3</p>

BLOK

<p>3.35 (3.38) Na utakmici ženskog kvalifikacionog turnira za Olimpijske igre, kanadski tehničar, Sawatzke, je bila igračica zadnje linije i dotrčala je u prednju zonu, u pokušaju da „podigne” loptu iz skoka. Njena saigračica, Soucy, je, nakon prijema servisa, vrlo loše dodala loptu, koja je padala blizu mreže, tako da Sawatzke nije mogla da je dohvati i lopta je prešla vertikalnu ravan mreže. Igračica Dominikanske Republike, na poziciji srednjeg bloker, je udarila ovu loptu i pogodila kanadskog tehničara, Sawatzke, u podignutu ruku, koja je još uvek bila iznad gornje ivice mreže. Lopta se od ruku kanadskog tehničara odbila ka polju Dominikanske Republike. Da li je sudija bio u pravu kada je dosudio nedozvoljen blok Sawatzke?</p>	<p>Tumačenje: Da, bilo je to nedozvoljeno blokiranje Sawatzke, jer je ona bila igračica zadnje linije. Iako nije imala nameru da pokuša akciju blokiranja, Sawatzke je ostvarila kontakt sa loptom iznad gornje ivice mreže i blizu tačke gde lopta prelazi mrežu, tako da se ona tretira kao bloker. Pravila 14.1.1, 14.1.3, 14.6.2</p>
--	--

<p>3.36 (3.39) Na utakmici između ženskih ekipa Koreje i Nemačke, igračica nemačke reprezentacije je prešla rukama preko mreže, kako bi izblokirala drugo odigravanje tehničara ekipe Koreje. Prvi sudija nije svirao. Da li je blokeru dozvoljeno da prelazi rukama preko mreže i blokira protivničkog tehničara?</p>	<p>Tumačenje: Neophodno je da prvi sudija proceni akciju tehničara. Sudija mora da zna da li je lopta, odigrana od strane tehničara, imala putanju paralelnu sa mrežom, ili se kretala prema mreži, što bi je činilo udarcem u napadu. U prvom slučaju, bloker bi napravio grešku, jer lopta „nije dolazila sa protivničke strane”. U drugom slučaju, „podignuta” lopta „je dolazila sa protivničke strane” i treba je tretirati kao udarac u napadu. Prema Pravilu 14.3, nije greška ako se udarac u napadu blokira sa rukama preko mreže. Za sudiju je važno da ume da razlikuje „dizanje” od udarca u napadu, kada je lopta odigrana prstima. Pravila 14.1.1, 14.3</p>
---	--

<p>3.37 (3.40) Sarmientos, iz ekipe Kube, je blokirao napad Timmonsa, iz SAD-a. Bak, američki srednji bloker, je zatim blokirao Sarmientosov blok. Da li je dozvoljeno blokirati blok?</p>	<p>Tumačenje: Da, blokirati znači presresti loptu koja dolazi sa protivničke strane, tako da je dozvoljeno blokirati protivnički blok. Pravilo 14.1.1</p>
<p>3.38 (3.41) Na utakmici između Holandije i Grčke, na Svetskom prvenstvu za muškarce, dva blokera iz Holandije su napravila uspešan blok. U trenutku pre nego što je lopta pala na pod, na Grčkoj strani terena, lagano je dotakla stopalo jednog od holandskih blokera, koji je, na dozvoljen način, doskočio delom na deo srednje linije sa grčke strane. Prvi sudija je dosudio uspešan blok. Da li je to ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je ispravna. Položaj stopala je bio dozvoljen, a lopta koja je dotakla stopalo se tretira kao da je dotakla pod. Holandija je, shodno tome, ispravno dobila nadigravanje. U sličnom slučaju, da je lopta udarila u stopalo blokera, pre nego što je njegova noga dodirnula pod, bloker bi omeo grčki tim da odigra loptu, a sudija bi dosudio grešku blokera. Pravilo 11.2.1</p>
<p>3.39 (3.42) Američki bloker u poziciji 2, Kiraly, je bio u kontaktu sa loptom na sovjetskoj strani mreže. Lopta je nekoliko metara letela paralelno sa mrežom, a zatim je američki bloker, Partie, akcijom blokiranja, poslao na pod sovjetske strane terena. Lopta ni u jednom trenutku nije bila u vazдушnom prostoru američke ekipe. Prvi sudija je dosudio grešku Partie-u. Da li je ovo bila ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila ispravna. Partie je igrao nepropisno. Njegova akcija nije bila „istovremena“ sa Kiraly-evom akcijom i zato se ovo ne može smatrati zajedničkim, odnosno grupnim blokom. To je dakle, bio Partie-ov udarac u napadu, koji je izveden odmah posle Kiraly-evog bloka, u sovjetskom vazдушnom prostoru. Pravila 11.1.2, 14.1.1, 14.2, 14.3 Da je lopta, koju je Kiraly blokirao, prešla vertikalnu ravan mreže, prvi kontakt (udarac u napadu) od strane Partie-a bi bio izveden na američkoj strani mreže i bio bi ispravan. Pravila 13.2.1, 13.3.1, 14.1.1, 14.2</p>
<p>3.40 (3.43) Američki primač servisa, Liley, je primila servis tako, da bi lopta prešla mrežu ako je ne bi odigrala neka od njenih saigračica. Američki tehničar, Endicott, je bila u poziciji da na dozvoljen način odigra loptu. Kineski bloker, Li, je pružila ruke preko vertikalne ravni mreže i blokirala loptu pre nego što je Endicott bila u prilici da je odigra. Prvi sudija je dosudio grešku blokera Li. Da li je ovo ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je bio u pravu. Blok je nepropisan. Blokeri ne smeju da diraju loptu preko mreže, sve dok se ne izvede udarac u napadu, osim u slučaju kada, prema proceni prvog sudije, ne postoji mogućnost daljeg odigravanja ekipe koja napada. Pravilo 14.3</p>

<p>3.41(3.44) Na Svetskom kupu za muškarce, SAD su igrale protiv Kube. Ball, američki tehničar zadnje linije, je, stojeći u prednjoj zoni, izveo udarac u napadu, dok je lopta bila potpuno iznad gornje ivice mreže. Istovremeno dok je Ball bio u kontaktu sa loptom, kubanski bloker, Hernandez, je pružio ruke preko vertikalne ravni mreže i dodirnuo loptu u akciji blokiranja. Koja je ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Ispravna odluka sudije je dosuđivanje obostrane greške. Napadačka akcija od strane Ball-a je bila nedozvoljena, ali je i istovremena akcija blokiranja od strane Hernandez-a bila nedozvoljena. Da je Hernandez dodirnuo loptu posle Ball-a, samo bi udarac u napadu Ball-a bio greška. Pravila 13.3.3, 14.3, 14.6.1, Dijagram 7.</p>
<p>3.42 (3.45) Na Svetskom kupu za žene, japanska ekipa je igrala protiv Koreje. Chang je servirala za Koreju, a Obayashi je primala servis za Japan. Japanka Nakanishi, igračica prednje linije, je bila tehničar. Kada je Obayashi dodala loptu, lopta se približila vrhu mreže, ne prelazeći je. Nakanishi, japanski tehničar, je, očigledno uverena da će lopta preći preko mreže, skočila i obema rukama odbila loptu u akciji blokiranja, usmerivši je na korejsku stranu mreže i pravo u blok igračice Chung. Da li je odigravanje japanskog tehničara bilo propisno ?</p>	<p>Tumačenje: Ako je prvo odigravanje na mreži blok Nakanishi-jeve, onda se njen kontakt sa loptom mora proceniti kao udarac u napadu. Dakle, „dvostruki kontakt” ne sme biti dozvoljen i lopta ne sme biti uhvaćena ili bačena. Prvi sudija mora da proceni da li je kontakt Nakanishi-jeve bio dozvoljen, a ne uhvaćena ili bačena lopta. Naravno, kao bloker, Chung sme da dodirne loptu dvema rukama i dozvoljeno je više od jednog kontakta, ali opet u slučaju da lopta ne bude uhvaćena ili bačena.</p>
<p>3.43 (3.46) Na Svetskom kupu za žene, Egipat je igrao protiv SAD-a. Američki napadač, Kross-Battle, je snažno smećovala u egipatskog blokeru, Toson. Lopta je Tosonovu udarila u ruke, zatim u glavu, pa se, odbivši joj se od ruku, vratila u egipatsko polje. Prvi sudija je dozvolio Egipćankama da se odbrane, „podignu” loptu, a zatim napadnu. Da li je sudija ispravno postupio kada je dozvolio da, posle tri kontakta s loptom od strane Tosonove, i Egipćanke izvedu tri odigravanja loptom?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je ispravno postupio. Iako je Tosonova imala tri različita kontakta sa loptom, izvela ih je tokom samo jedne akcije blokiranja lopte. Posle bloka, ekipa ima pravo na još tri kontakta. Pravila 9.1, 14.2, 14.4.1</p>

<p>3.44 (3.47) Na Svetskom prvenstvu za muškarce, u Grčkoj, Argentina je igrala protiv Nemačke. Tokom jednog nadigravanja, nemački igrač je „podigao” loptu preko mreže, u argentinski vazdušni prostor. Argentinski igrač zadnje linije, koji se nalazio u prednjoj zoni, je skočio iznad vrha mreže i blokirao loptu. Nemački smečar je dodirnuo loptu, koja je prešla vertikalnu ravan mreže, obema rukama, u akciji blokiranja. Oba igrača su istovremeno dodirнула loptu. Prvi sudija je dosudio obostranu grešku. Da li je sudijska odluka ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Sudijska odluka je ispravna. Iako je nemački smečar dodirnuo loptu u akciji blokiranja, ipak je izveo napad, a ne blok. Blok je akcija kojom se presreće lopta koja dolazi sa protivničke strane terena, a ne od svog tehničara (Pravilo 14.1.1). Budući da je kontakt sa loptom od strane nemačkog smečera bio u protivničkom vazdušnom prostoru, napad je bio nepropisan (Pravilo 13.3.1). Argentinski igrač zadnje linije je izveo akciju blokiranja, ostvarivši kontakt s loptom iznad vrha mreže (Pravilo 14.1.1). Kada igrač zadnje linije izvede blok, to je greška. (Pravilo 14.6.2) Pošto su oba igrača istovremeno napravila grešku, ovo nadigravanje se završilo obostranom greškom. U ovoj složenoj situaciji na vrhu mreže, prvi sudija mora veoma pažljivo da posmatra igru. Da je nemački igrač prvi dodirnuo loptu, samo njemu bi bila dosuđena greška. Da je loptu prvi dodirnuo argentinski igrač, on bi načinio grešku.</p>
--	--

<p>3.45 (3.48) Na Finalnom Olimpijskom kvalifikacionom turniru za žene, Holandija je vodila protiv Kine 24-20. Bloker holandske ekipe, Ataelens, je bila prespora da formira grupni blok i nalazila se na udaljenosti od oko dva koraka od grupnog bloka, kada je kineski smečar udarila loptu. Pre nego što je Ataelens mogla da dosegne vrh mreže, u pokušaju da blokira, lopta ju je udarila, otprilike na pola puta između vrha i donjeg dela mreže. Holandska ekipa je, zatim, imala još tri odigravanja pre nego što je osvojila nadigravanje. Da li je prvi sudija bio u pravu što je dozvolio da ekipa Holandije osvoji nadigravanje?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija nije bio u pravu kada je dozvolio da ekipa Holandije osvoji nadigravanje. Ataelens nije učestvovala u grupnom bloku i nije bila iznad vrha mreže kada je dodirнула loptu. Stoga se ona ne može smatrati blokerom. Pošto je njen kontakt bio prvi od tri dozvoljena, ekipa Holandije je učinila grešku „četiri odigravanja”, tako da je morala da izgubi nadigravanje. Pravila 9.3.1, 14.1.1</p>
---	---

<p>3.46 (3.49) Na utakmici Lige šampiona, između Beča i Piraeusa, lopta je, nakon grčkog napada, dodirnula glavu austrijskog blokera, koji je pružio ruke iznad mreže. Kontakt sa loptom je ostvaren ispod gornje ivice mreže. Nakon ovog odigravanja, austrijska ekipa je odigrala loptu još tri puta, a prilikom trećeg odigravanja, prvi sudija je prekinuo igru i dosudio grešku „četiri odigravanja“. Da li je njegova odluka bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka sudije nije bila ispravna. Iako je kontakt blokera sa loptom bio ispod gornje ivice mreže, akcija je bila blok, zato što je deo njegovog tela bio iznad gornje ivice mreže. Pravila 9.1, 14.1.1, 14.4.1</p>
<p>3.47 (3.50) Na utakmici Evropske lige, između Slovačke i Holandije, dva holandska igrača su pokušala da blokiraju udarac u napadu, ali je slovački napadač „skuvao“ loptu. Jedan od igrača je dodirnuo loptu, kada je već bio doskočio i celo njegovo telo se nalazilo ispod gornje ivice mreže. Kada je ponovo udario loptu, prvi sudija je dosudio grešku „dvostruki dodir“. Da li je ovo bilo ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Da, bilo je. U momentu kontakta sa loptom, nijedan deo blokerovog tela nije bio iznad gornje ivice mreže. Stoga se akcija ne može smatrati blokom, a njegov drugi kontakt je bio greška „dvostrukog dodira“ lopte. Pravila 9.1, 14.1.1, 14.4.1</p>
<p>3.48 (3.51) Igrač zadnje linije je izveo udarac u napadu, odrazivši se iz zone napada, a u momentu kontakta sa loptom, ona je bila potpuno iznad gornje ivice mreže. Sa protivničke strane, Libero je pokušao da blokira ovu loptu. Prvi sudija je prekinuo nadigravanje i dodelio poen ekipi koja je napadala. Na zahtev kapitena u igri ekipe koja se branila, prvi sudija mu je objasnio da je pokušaj blokiranja od strane Libera greška koja je prva načinjena. Da li je ova odluka bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Tumačenje prvog sudije je ispravno. Udarac u napadu postaje greška u trenutku kada lopta potpuno predje vertikalnu ravan mreže, ili je dodirne blok. Pokušaj blokiranja od strane Libera je načinjen pre nego što je izvršen udarac u napadu protivničke ekipe i zbog toga se smatra greškom koja je prva načinjena. Pravilo 19.3.1.3</p>

POGLAVLJE 4: PREKIDI I ODUGOVLAČENJA

ZAMENE IGRAČA

<p>4.1 Tri igrača-zamene su ušla u zonu za zamenu igrača. Kada je zapisničar uvideo i odobrio ovaj zahtev, trener se odlučio za samo dve zamene. Šta treba da uradi drugi sudija?</p>	<p>Tumačenje: Ovo je u skladu sa pravilima ukoliko ne prouzrokuje odugovlačenje igre. Drugi sudija, stoga, treba jednostavno da sprovede dve zamene igrača. Pravila 15.10.2, 15.10.3a, 15.10.4, 16.1</p>
<p>4.2 U trećem setu utakmice, samo jedan igrač-zamena je stajao u zoni za zamenu igrača, dok je drugi igrač upravo napuštao prostor za zagrevanje i išao prema zoni za zamene. Koliko zamena treba da se dozvoli, u skladu sa važećim pravilima?</p>	<p>Tumačenje: Trenutak zahteva je ulazak igrača-zamena u zonu za zamenu. U ovom slučaju, drugi sudija treba da dozvoli samo jednu zamenu, igraču koji se nalazio u zoni za zamenu igrača. Drugi zahtev treba da bude odbijen i smatran neosnovanim. Pravila 15.10.3b, 15.11.1.3</p>
<p>4.3 Tokom trećeg seta utakmice između Kube i Kameruna, upućen je „zahtev“ za zamenu od strane kubanske ekipe, slanjem igrača u zonu za zamenu igrača. Pošto igrač nije bio spreman za zamenu, kubanska ekipa je sankcionisana opomenom za odugovlačenje i zamena je odbijena. Čim je primenjena sankcija za odugovlačenje, kubanska ekipa je ponovo zahtevala zamenu. Da li je ovaj drugi zahtev bio u skladu sa pravilima?</p>	<p>Tumačenje: Zamena nije bila pravilna i zbog toga je odbijena. Nakon što je prvi zahtev za zamenu sankcionisan, ekipa nije imala pravo da zatraži drugu uzastopnu zamenu. Mora da protekne jedno nadigravanje pre nego što ista ekipa stekne pravo da zatraži sledeću zamenu. Pravilo 15.3.2</p>
<p>4.4 Trener brazilske muške ekipe je „zahtevao zamenu“, slanjem igrača-zamene u zonu za zamenu. Igrač je ušao u zonu za zamenu sa pogrešnim brojem na „tablici za zamene“. Nespretno je pokušavao da uzme tablicu sa tačnim brojem. Prvi sudija je dodelio opomenu za odugovlačenje, ali je dozvolio zamenu. Da li je prvi sudija ispravno reagovao?</p>	<p>Tumačenje: Odluka sudije nije bila ispravna. Na FIVB svetskim i zvaničnim takmičenjima, igrač-zamena mora ući u zonu za zamenu sa pravilnom „tablicom za zamene“. Stoga, zahtev za zamenu od strane brazilske ekipe mora biti odbijen i mora biti dodeljena sankcija za odugovlačenje. Pravila 15.10.3a, 16.1.1, 16.2</p>

<p>4.5 Na utakmici između Dominikanske Republike i Portorika, trener Dominikanske Republike je dao znak svojoj ekipi za zamenu. U tom trenutku je igračica, koja je trebalo da uđe u igru, potrčala iz prostora za zagrevanje, kako bi bila spremna da uđe u igru čim drugi sudija ili zapisničar odobre zahtev, ali je ušla u zonu za zamenu tačno u trenutku sudijskog zvižduka za servis. Budući da je ova zamena izazvala samo mali zastoj u igri, drugi sudija je dozvolio. Da li je njegova odluka ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka drugog sudije nije bila ispravna. Nije trebalo da dozvoli zamenu. Sudija ovakav slučaj mora oprezno da reši. Pravilo 15.10.3 kaže da je zvanični zahtev ulazak igrača-zamene u zonu za zamenu. Ukoliko igrač-zamena izazove odugovlačenje početka narednog nadigravanja, kasnim dolaskom u zonu za zamenu, zamena se neće odobriti, a ekipa će dobiti sankciju za odugovlačenje. Pravila 15.10.3, 16.2</p>
<p>4.6 Na utakmici između Nemačke i Turske, ekipa Turske je zahtevala zamenu. Igračica broj 8 je došla u zonu za zamenu noseći tablicu sa brojem 10. Trener je insistirao da ona zameni igračicu broj 9. Nakon kratke rasprave, drugi sudija je odbio zamenu i Turska je sankcionisana opomenom za odugovlačenje. Da li je odluka bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka je bila ispravna. Zamena igračice broj 8 igračicom broj 10 bi bila pravilna, ali trener je insistirao da se izvrši zamena igračice broj 8 igračicom broj 9. Zbog toga što je ekipa Turske, pokazivanjem pogrešne tablice, izazvala odugovlačenje, sudija je pravilno sankcionisao za odugovlačenje. Pravila 16.1.1, 16.2</p>
<p>4.7 Na utakmici između Saudijske Arabije i Kuvajta, igrač Saudijske Arabije, broj 5, se povredio u drugom setu i zamenjen je izuzetnom zamenom. Zatim je, tokom istog prekida igre, ekipa Saudijske Arabije zatražila još jednu zamenu. Drugi sudija je prihvatio zahtev. Da li je odluka drugog sudije da odobri zahtev bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka je ispravna. Igrač Saudijske Arabije, broj 5, je morao da bude zamenjen izuzetnom zamenom, zbog <i>više sile</i>. Povreda se dogodila nepredviđeno, a pravilna zamena nije bila moguća. Budući da nije bilo zahteva za zamenu na početku prekida igre, ekipa je imala pravo da traži pravilnu zamenu. Znači, izuzetna i pravilna zamena se mogu obaviti tokom istog prekida. Pravilo 15.7</p>

<p>4.8 Igrač broj 6, iz ekipe A, je odstranjen sa utakmice, a pravilnom zamenom, u igru je ušao igrač broj 7. To je bila prva zamena ekipe A, u toku seta, a još tri igrača su bila na klupi. U sledećem nadigravanju, igrač broj 7 se povredio i nije mogao da nastavi utakmicu. Prvi sudija je dozvolio ekipi A da igrača broj 7 zameni drugim igračem, postupkom izuzetne zamene. Da li je ovo dozvoljena procedura od strane prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Pravilo 15.8 glasi: „Isključeni ili odstranjeni igrač mora biti pravilno zamenjen. Ako to nije moguće, ekipa se proglašava nekompletnom“. U prvoj akciji, igrač broj 6 je pravilno zamenjen igračem broj 7. Kada je zamena obavljena, svim igračima te ekipe koji su se nalazili na terenu bilo je dozvoljeno da igraju. Onda se dogodio drugi incident i igrač broj 7 nije mogao da nastavi utakmicu. Iako igrač broj 7 ne može biti pravilno zamenjen, on može biti zamenjen izuzetnom zamenom. Pravila 15.7, 15.8</p>
<p>4.9 Za vreme zvaničnog zagrevanja igrača, pred početak utakmice između SAD-a i Argentine, povredio se tehničar argentinske ekipe, Kantor, koji zbog toga nije mogao da igra. Povređeni igrač je bio upisan u listić za početnu postavu, kao početni server. Sudija je dozvolio treneru Argentine da zameni Kantora. Da li on morao da učestvuje u igri pre nego što bude zamenjen?</p>	<p>Tumačenje: Ne, sudija je ispravno dozvolio da povređeni igrač bude zamenjen pravilnom zamenom. Pošto je listić sa postavom predat drugom sudiji, ili zapisničaru, jedine promene koje mogu da se izvrše, osim promena igrača sa Liberom, su one koje se izvode pravilnim postupkom zamene. Budući da je pravilna zamena bila moguća, ona se ubraja u šest zamena na koje svaka ekipa ima pravo po setu. Pravila 7.3.2, 7.3.4</p>
<p>4.10 Igrač broj 7 ekipe A se nalazio na terenu, a trebalo bi da je na klupi za rezervne igrače. Ekipa A je iskoristila dozvoljenih šest zamena. Koji je odgovarajući postupak u ovom slučaju, budući da ekipa A nema pravo na pravilnu zamenu igrača?</p>	<p>Tumačenje: Ekipa A je imala nepravilnu postavu. Mora se poštovati procedura data u Pravilu 15.9.2:</p> <ol style="list-style-type: none"> Dodeljivanje poena i servisa ekipi B. Zamena igrača se mora ispraviti. Igrač broj 7 mora da napusti igru, a ispravni igrač da se vrati na teren. Ova ispravka se ne računa kao pravilna zamena igrača. Poništavaju se svi poeni koje je ekipa A osvojila dok se u igri nepropisno nalazio igrač broj 7, a protivnička ekipa zadržava svoje poene. Nema daljeg kažnjavanja ekipe A. <p>Pravilo 15.9.2</p>

<p>4.11 Nakon što je ekipa A iskoristila pet zamena, dva igrača-zamene su ušla u zonu za zamenu. Kakva treba da bude reakcija drugog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Pošto je ekipa B iskoristila pet zamena, zahtev za šestu zamenu je ispravan. Drugi sudija mora da podseti trenera da će samo jedna zamena biti moguća i pita trenera koji igrač će biti zamenjen. Ukoliko to ne dovede do odugovlačenja, druga zamena će biti odbijena bez sankcije. Pravila 15.5, 15.6, 15.11, 16.1</p>
<p>4.12 Dve jake ekipe su igrale u državnom prvenstvu SAD-a. Igrači R-2 i R-5 su bili najbolji napadači ekipe. Tokom seta, R-5 je bio zamenjen i ponovo se vratio u igru. Kasnije u istom setu, dok je R-5 bio na mreži, R-5 se povredio i morao je da bude zamenjen izuzetnom zamenom. Kada je trener video da R-5 leži na terenu, očigledno teško povređen, signalizirao je svojoj ekipi da se igrač R-2 promeni sa Liberom. Libero je, dakle, bio na terenu, u zadnjoj liniji, a igrač R-2 na klupi. Pošto je utvrđeno da R-5 ne može da nastavi igru, trener je zatražio da R-2 uđe u igru umesto R-5, izuzetnom zamenom. Da li je ovakav redosled zamena ispravan?</p>	<p>Tumačenje: Nije ispravan. Igrač R-2 ne može da zameni igrača R-5, budući da je bio van terena u trenutku povrede. Povređeni igrač mora biti zamenjen izuzetnom zamenom (trener može iskoristiti bilo kog igrača, koji u trenutku povrede nije na terenu, osim Libera i igrača umesto kojeg je Libero u igri). Ostali potezi trenera mogu da uslede tek posle te zamene. Pravilo 15.7</p>
<p>4.13 Na utakmici kuvajtske lige, ekipa je zahtevala dve zamene. Proveravajući zamene, zapisničar je ukazao da je prvi zahtev za zamenu bio pravilan, a drugi zahtev nepravilan. Koja je pravilna reakcija drugog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija dozvoljava da se izvede pravilna zamena. Zahtev za nepravilnu zamenu se odbija, bez obzira kojim redosledom su zamene tražene. Zahtev za nepravilnu zamenu sankcioniše se odugovlačenjem. Ako je odugovlačenje prvo, primenjuje se samo opomena, ostala odugovlačenja se kažnjavaju. Pravila 15.6, 16.1.3</p>

<p>4.14 Na utakmici između Koreje i Nemačke, na Svetskom šampionatu, ekipa Koreje je zahtevala zamenu igrača. Nakon izvedene zamene, zapisničar je objavio da je zamena bila nepropisna. Drugi sudija je zatim ispravio nepropisnu zamenu. Kapiten u igri reprezentacije Koreje se nije složio sa odlukom drugog sudije. Posle provere zapisnika, drugi sudija je utvrdio da je prvobitna zamena, u stvari, bila ispravna i ponovo napravio ispravku zamene igrača. Situacija je bila prilično neprijatna za sudije. Šta je trebalo da uradi drugi sudija?</p>	<p>Tumačenje: Postupak drugog sudije je bio ispravan, ali u ovakvom slučaju, drugi sudija mora da proveri činjenice u zapisniku, pre nego što donese odluku. Vrlo je važno da sudija donese odluku zasnovanu na činjenicama. Promene odluka mogu stvoriti veoma nepovoljnu atmosferu za nastavak utakmice i izazvati kod igrača i publike osećaj nepoverenja i odbojnosti prema sudijama.</p>
<p>4.15 Igrač-zamena ekipe A je stajao u zoni za zamenu igrača, spreman da uđe u igru. Međutim, igrač na terenu je prvobitno odbio da napusti teren. Sudija je procenio da je ovo prouzrokovalo odugovlačenje i sankcionisao je ekipu. Ipak sudija je takođe odobrio zamenu – da li je ovo ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Da, odluka prvog sudije je bila ispravna. Kada igrač-zamena nije spreman i to prouzrokuje odugovlačenje, ispravna primena pravila je odbijanje zamene i dodeljivanje sankcije za odugovlačenje ekipi. Ipak, ovo odugovlačenje je izazvao igrač koji se nalazio na terenu, a ne igrač-zamena. Sudija je pokazao dobro poznavanje <i>Pravila igre</i> i, u njihovom duhu, dozvolio zamenu. Pravila 16.1.1, 23.2.3</p>

<p>4.16 Za vreme provere početne postave, pre početka drugog seta, na finalnoj utakmici Mađarskog kupa, drugi sudija je primetio da se početna postava, upisana na listiću za postavu, razlikuje od stvarnih pozicija igrača na terenu ekipe A. Na poziciji 1, igrač broj 5 se nalazio na terenu, umesto igrača broj 7, kao što je upisano na listiću za postavu. Sudija je ovo napomenuo treneru ekipe A, koji je odlučio da započne set sa postavom koja se nalazila na terenu. Zato je iskoristio pravilnu zamenu igrača, pri rezultatu 0-0. Zamena igrača nije izvedena, već samo upisana u zapisnik. U međuvremenu je Libero ušao umesto igrača broj 5. Tri rotacije kasnije, kada je Libero rotacijom došao na poziciju 4, promenio se sa igračem broj 7. Trener je zatražio zamenu, u kojoj je igrač broj 7 trebalo da zameni igrača broj 5. Nakon što je zamena izvršena, prvi sudija je uočio da je došlo do greške, s obzirom da je ova zamena izvršena pri rezultatu 0-0. Nakon kratke rasprave sa kapitenom ekipe, sudija je poništio drugu „nepotrebnu” zamenu. Igra je nastavljena, bez ikakvih sankcija. Da li je ovo bila ispravna procedura?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije da poništi drugu zamenu je bila ispravna. Problem je u tome što ova zamena nije jasno izvršena na početku seta, sa oba igrača, pa je to dovelo do toga da su trener i igrači zaboravili na ovo i zaustavili igru bez razloga. S obzirom na to da je igra zaustavljena na par minuta, trebalo je dodeliti sankciju za odugovlačenje ekipi. Ovo je situacija u kojoj bi trener trebalo da dâ znak rukom, kako bi se izbegao nesporazum.</p>
---	---

<p>4.17 (novo) Igrač broj 6 je, spreman za igru, ušao u zonu za zamenu igrača, za vreme prekida igre. Zapisničar je odobrio zahtev, dajući znak sirenom. U tom trenutku, trener se predomislio i poslao igrača nazad u prostor za zagrevanje. Da li je trebalo obaviti zamenu i koja bi bila pravilna procedura za sudije u ovoj situaciji?</p>	<p>Tumačenje: Zahtev za zamenu je bio pravilan i već odobren od strane zapisničara, koji je dao znak sirenom. Igra je zaustavljena zbog zahteva. Nije neophodno izvršiti zamenu, ali je procedura izazvala odugovlačenje, koje treba sankcionisati. Pravila 15.4.2, 15.4.3, 16.1.1</p>
<p>4.18 (novo) Igrač-zamena je ušao u zonu za zamenu, nakon zvučduka za servis od strane sudije. Zapisničar je to ignorisao i igra nije prekinuta. Nakon završetka nadigravanja, drugi sudija je zahtevao od zapisničara da unese neosnovani zahtev u zapisnik. Da li je ovo pravilna procedura?</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija je bio u pravu. Ovo je bio tipičan primer neosnovanog zahteva, koji je morao biti unet u zapisnik. Ukoliko bi se neosnovani zahtev ponovio, morala bi da se dodeli sankcija za odugovlačenje. Pravila 15.11.2, 16.1.1</p>

<p>4.19 (novo) Prvi sudija je dao znak za servis, u trenutku kada je igrač-zamena prilazio zoni za zamene. Zapisničar nije obratio pažnju na sudijin zvižduk i pritisnuo je sirenu. Igrač-zamena je shvatio da je zakasnio i vratio se na klupu. Igra je zaustavljena, a igrač iz postave, koji je trebalo da bude zamenjen, je otišao u zonu za zamene. Koja bi bila pravilna procedura za sudije u ovoj situaciji?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je morao da zaustavi nadigravanje. Iako nije bilo pravog zahteva, došlo je do odugovlačenja od strane igrača iz postave, koji je mislio da će biti zamenjen, pa bi odgovarajuća ekipa morala da bude sankcionisana za odugovlačenje. Shodno ishodu sankcije za odugovlačenje, bila bi određena ekipa koja sledeća treba da servira. Da prvi sudija nije zaustavio igru, ta ekipa bi, nakon izvođenja servisa, napravila pozicionu grešku. Sa novim postupkom zamene, zapisničar mora da obrati posebnu pažnju na zahteve za zamene. Zapisničar je pogrešio što je pritisnuo sirenu, bez postojanja pravog zahteva za zamenu. Pravila 15.11.2, 16.1.1</p>
<p>4.20 (novo) Igrač-zamena je prišao zoni za zamenu igrača, ali nije ušao u nju. Prvi sudija je dao znak za servis, ali zapisničar nije obratio pažnju na poziciju igrača i pritisnuo je sirenu. Shvativši da je zakasnio, igrač-zamena se vratio na klupu. Nadigravanje nije prekinuto. Nakon završenog nadigravanja, drugi sudija je zahtevao od zapisničara da unese u zapisnik neosnovani zahtev za tu ekipu. Da li je ovo bilo ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Budući da nadigravanje nije prekinuto, a grešku je napravio zapisničar, ovaj slučaj se ne može smatrati ni neosnovanim zahtevom ni odugovlačenjem. Stoga, drugi sudije nije bio u pravu. Pravila 15.10.3.a, 15.10.3.c</p>

TAJM-AUTI I TEHNIČKI TAJM-AUTI

<p>4.21 (4.17) Za vreme utakmice između Tajlanda i Japana, na Azijskom prvenstvu za žene, Tajland je osvojio nadigravanje i poveo sa 7:6. Igračica Tajlanda, broj 5, je pogrešnom rotacijom došla na servis i Tajland je osvojio poen. Rezultat je tada bio 8:6. Usledio je tehnički tajm-aut, a onda je ista igračica nastavila da se vira, dok Tajland nije poveo sa 10:6. U tom trenutku, zapisničar je uočio da već izvesno vreme postoji rotaciona greška. Prvi sudija je kaznio Tajland (poen i servis za protivnika) zbog rotacione greške i poništio poene koje je Tajland osvojio u periodu nakon greške. Rotacija Tajlanda je ispravljena, a igra nastavljena. Zatim, kad je rezultat stigao do osmog poena, nije održan tehnički tajm-aut i igra je nastavljena.</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila ispravna. Tehnički tajm-aut služi televiziji za ponavljanje situacija, analize i reklame – što je, većim delom, unapred ugovoreno. Kako je već održan tehnički tajm-aut u setu, sledeći ne treba dozvoliti dok vodeći tim ne osvoji šesnaesti poen. Pravilo 15.4.1</p>
<p>4.22 (novo) Ekipa B je vodila 7:4. Nakon sledećeg nadigravanja, rezultat je bio 8:4 za ekipu B. Trener ekipe A je zatražio tajm-aut. Drugi sudija je odbio njegov zahtev, jer je, u tom trenutku, trebalo da bude automatski primenjen tehnički tajm-aut. Da li je ovo bilo ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Budući da je tehnički tajm-aut morao da bude automatski odobren kada ekipa B osvoji osmi poen, a tehnički tajm-aut se mora odobriti pre pravilnog prekida igre, bilo je ispravno odbiti zahtev. Ukoliko bi, nakon tehničkog tajm-auta, trener ekipe A želeo da zatraži i regularan tajm-aut, morao bi da ponovi zahtev. Pravilo 15.3.2</p>

NEOSNOVANI ZAHTEVI

<p>4.23 (4.18) Na Svetskom prvenstvu za muškarce, kubanski trener je zatražio zamenu, pred kraj seta. Igrač koji je trebalo da uđe u igru nije čuo trenerov signal i kasnio je sa dolaskom u zonu za zamenu. Prvi sudija je dodelio opomenu za odugovlačenje i odbio je zamenu igrača (koji je tada već stigao u zonu za zamenu). Usledila je kraća prepirka sa sudijom. Brazil je tada zatražio tajm-aut, a nakon njega i zamenu. Kuba je zatim zatražila zamenu, koja joj je odobrena. Igra je nastavljena i Kuba je dobila taj set i utakmicu. Da li je prvi sudija ispravno presudio?</p>	<p>Tumačenje: Sudija nije ispravno presudio. Njegova prva odluka da odbije zamenu i dodeli opomenu za odugovlačenje je bila ispravna, budući da je trener signalizirao zahtev za zamenu, a igrač nije bio u pravilnoj poziciji za zamenu. Zahtev brazilskog trenera za tajm-aut i zamenu, posle opomene za odugovlačenje je, takođe, bio ispravan. Međutim, drugi zahtev za zamenu od strane Kube, posle tajm-auta, je bio neosnovan. Nakon zahteva za zamenu od strane ekipe, mora da protekne jedno nadigravanje pre nego što ekipa ponovo dobije pravo da zahteva zamenu. Zahtev za zamenu, posle tajm-auta Brazila, je morao biti odbijen, bez sankcionisanja, osim ako pre njega ekipa već nije imala neosnovan zahtev, upisan u zapisnik. Pravila 15.3.1, 15.3.2, 15.10.3, 15.11.1.3, 16.1.1, 16.1.2, 25.2.2.6</p>
<p>4.24 (4.19) Na utakmici prvenstva Severne Amerike, meksička ekipa je igrala protiv Dominikanske Republike i iskoristila dva tajm-auta. Kasnije, tokom tog seta, meksički trener je treći put zatražio tajm-aut, što je drugi sudija odobrio. Ubrzo posle odobravanja tajm-auta, zapisničar je uočio da je meksičkoj ekipi odobren treći tajm-aut i o tome obavestio drugog sudiju. Koja je ispravna procedura u ovakvoj situaciji?</p>	<p>Tumačenje: Zahtev za treći tajm-aut je nesnovan i treba ga odmah odbaciti bez sankcionisanja, ali i zabeležiti u zapisniku. Prvi sudija je obavešten o grešci i tajm-aut je odmah prekinut. Prvi sudija je obavestio kapitena meksičke ekipe o situaciji i dodelio ekipi opomenu za odugovlačenje, jer je ceo postupak izazvao odugovlačenje igre. Pravila 15.11.1.4, 16.1.5, 25.2.2.6</p>

<p>4.25 (4.20) Na Top Teams Cup-u, ekipa Szegeda (HUN) je igrala protiv Kaknja (BIH). U toku utakmice, igrač-zamena je ušao u zonu za zamenu igrača, neposredno nakon zvižduka za servis od strane prvog sudije. Zapisničar je pritisnuo sirenu i igra je zaustavljena.</p> <p>Prvi sudija je odmah shvatio situaciju i odbio zahtev blagim odmahivanjem ruke. U međuvremenu, igrač koji je trebalo da uđe u igru, kao i onaj koji je trebalo da izađe iz igre, došli su na pravilno mesto u zoni za zamenu igrača, spremni da se zamena izvrši.</p> <p>Prvi sudija je požurivao igrača Szegeda da servira. U momentu izvođenja servisa, drugi sudija je dosudio pogrešnu poziciju ekipi koja je servirala, jer se, u tom trenutku, na terenu nalazilo sedam igrača.</p> <p>Nakon kratke diskusije između prvog i drugog sudije, prvi sudija je ponovo dao znak za servis. Da li je to bila ispravna odluka?</p>	<p>Tumačenje: Ovo je tipičan primer neosnovanog zahteva. Zahtev za zamenu je trebalo odbiti, a zbog produžavanja prekida i konfuzije, ekipi Szegeda je trebalo dodeliti sankciju za odugovlačenje. Međutim, ukoliko to sankcionisanje ne bi bila kazna za odugovlačenje, trebalo bi dozvoliti da ekipa Szegeda ponovi servis.</p> <p>Pravilo 15.11.1.1 Drugi sudija nema ni pravo niti je nadležan da dosuđuje pozicione greške ekipe koja servira. Kada u ovakvoj situaciji drugi sudija ipak presudi, nadigravanje se mora ponoviti.</p> <p>Pravila 15.11, 23.3.2.2, 23.3.2.3a, 25.2.2.6</p>
--	---

POVREDE

<p>4.26 (4.21) Tokom utakmice na državnom prvenstvu SAD-a, američkog igrača Lewis-a je, tokom blokiranja, saigrač udario laktom u nos. Iz nosa je potekla krv. Lewis-ov trener je zatražio zamenu. Igrač-zamena se prijavio zapisničkom stolu u trenerci. Koja je ispravna reakcija sudije?</p>	<p>Tumačenje: Sudije moraju da budu oprezne u slučajevima kad zamene nisu unapred planirane. Igraču koji ulazi kao zamena, mora se dati dovoljno vremena da skine trenerku i uđe u igru bez ikakvih sankcija. Dalje, treba napomenuti da, ako dođe do povrede igrača, praćene krvarenjem, taj igrač se mora zameniti, ili izvršiti promenu sa Liberom, sve dok krvarenje ne prestane i krv mu se ne ukloni sa dresa. Pravila 4.4, 15.5, 15.10.2, 15.10.3, 17.1.1</p>
<p>4.27 (4.22) Na Svetskom kupu za muškarce, holandski tehničar, Blange, je povredio koleno dok je igrao u odbrani. Ostao je da leži na podu, dok su se treneri okupili oko njega, a lekar holandske ekipe je pregledao povredu. Posle nekih dva minuta terapije, Blange je izjavio da je sposoban da nastavi igru. Sudija je dao znak da se igra nastavi, sa Blange-om u postavi. Da li je sudija doneo ispravnu odluku?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je ispravna. Zbog bezbednosti igrača, prvi sudija mora prekinuti nadigravanje, u trenutku povrede, i dozvoliti lekaru ekipe i/ili stručnoj medicinskoj pomoći da uđe na teren. Ukoliko se čini da je povreda ozbiljna, igrača treba izvesti sa terena, bar tokom jednog nadigravanja. Ono što prvi sudija najpre treba da uradi je da dozvoli igraču i/ili lekaru ekipe razumno vreme da utvrde ozbiljnost povrede, ali i da ograniči vreme do traženja zamene. Povređeni igrač mora biti zamenjen pravilno. Ukoliko pravilna zamena nije moguća, mora se izvršiti izuzetna zamena. Pravila 15.7, 17.1.2</p>
<p>4.28 (4.23) Tokom jednog seta, nemačka ekipa je izvršila 5 zamena. Nakon toga, igrač koji je bio zamenjen pa se vratio u igru, se povredio. Povređeni igrač je bio zamenjen primenom izuzetne zamene. Prvi sudija je odlučio da je ova izuzetna zamena šesta zamena nemačke ekipe i da, u tom setu, nemaju više pravo na zamenu. Nemački trener se usprotivio ovakvom tumačenju pravila. Koje je ispravno tumačenje ovog pravila?</p>	<p>Tumačenje: Ispravno tumačenje je da se povređeni igrač može zameniti izuzetnom zamenom. Nemački trener može da iskoristi bilo kog igrača, koji nije na terenu u trenutku povrede, osim Libera i igrača umesto kojeg je Libero u igri. Izuzetna zamena se ne računa kao jedna od šest zamena, tako da se broj nemačkih zamena nije promenio. Pravila 15.1, 15.6, 15.7</p>

<p>4.29 (4.24) Za vreme nadigravanja, igrač je zadobio povredu zbog koje je krvario. Nakon završetka nadigravanja, prvi sudija mu je sugerisao da odmah zatraži pomoć lekara kako bi zaustavio krvarenje, budući da je zabranjeno igrati sa ranom koja krvari. Saniranje je trajalo jedan minut. Nakon što je krvarenje zaustavljeno, igra je nastavljena. Da li je ovaj postupak prvog sudije bio ispravan?</p>	<p>Tumačenje: Nije dozvoljeno igrati sa ranom koja krvavi, nezavisno od ozbiljnosti povrede. Sudije moraju da zaustave igru čim uoče povredu i savetuju igrača da zatraži pomoć lekara. Ekipe nije u obavezi da zameni tog igrača. Stoga je ovo bila prihvatljiva procedura od strane prvog sudije, budući da nije dao ekipi sankciju za odugovlačenje niti je od nje zahtevao da zatraži pravilan prekid igre. Odluka Medicinske komisije FIVB.</p>
--	--

ODUGOVLAČENJA IGRE

<p>4.30 (4.25) Pre početka trećeg seta utakmice Svetskog kupa za muškarce, između Japana i Kine, prvi sudija je ekipama dao znak da zauzmu svoja mesta na terenu. Japanska ekipa se nije odazvala. Pošto su Japanci presporo reagovali, prvi sudija im je dao opomenu za odugovlačenje. Japanska ekipa se tada pojavila na terenu. Da li je prvi sudija ispravno reagovao?</p>	<p>Tumačenje: Da, ispravno je reagovao. Ekipe se moraju pozvati da zauzmu svoja mesta na terenu. Ako se ne odazovu, prvi sudija mora da im dodeli opomenu za odugovlačenje, koja se mora upisati u zapisnik. Kada ekipa i pored opomene ne bi reagovala, bila bi kažnjena za odugovlačenje – žutim kartonom. Ako ni to ne bi bilo efikasno, to bi se smatralo odbijanjem ekipe da igra. Utakmica bi se proglasila izgubljenom za tu ekipu i u tom slučaju rezultat bi bio 0:3: 0-25, 0-25, 0-25. Ako se ekipa sporo vraća na teren posle tajm-auta, treba primeniti isti postupak. Pravila 6.4.1, 16.1</p>
--	---

<p>4.31(4.26) Posle dobijenog nadigravanja, brazilska ženska ekipa se okupila u krug da se dogovori o strategiji za naredno nadigravanje. Prvi sudija je dozvolio odgovarajuće vreme, dovoljno da igračice zauzmu svoja mesta ukoliko nema okupljanja u krug, a zatim je dodelio opomenu za odugovlačenje ekipi Brazila, jer igračice nisu bile spremne da serviraju. Da li je odluka prvog sudije ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Ovo je bila ispravna odluka od strane prvog sudije. Nema potrebe da prvi sudija dodeli više vremena nego što je igračicama potrebno da zauzmu svoja mesta za nastavak igre. U ovom slučaju sudija mora dobro da proceni. Mora dozvoliti odgovarajući entuzijazam i radovanje, ali ne sme dozvoliti odugovlačenje igre. Pravila 16.1.2, 16.1.5</p>
--	---

<p>4.32 (4.27) Igrač je odbio da igra zbog vlažnog mesta na podu koje je posledica „upijača” njegovog saigrača. Kako prvi sudija treba da reaguje?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija nikada ne sme da prihvati zahtev ekipe za brisanjem mokrog mesta, jer je zahtev osnova za sankciju za odugovlačenje. Stoga, on mora uzeti u obzir više činjenica. Trebalo bi da „brzi brisači” obrišu vlažno mesto na podu. Igrači, takođe, mogu obrisati pod svojim malim peškirimima. Kada prvi sudija proceni da je neophodno da brisači obrišu pod, on to može zahtevati od njih. Prvi sudija je zadužen za potpunu kontrolu na utakmici, ukoliko ne postoji Kontrolni komitet. Na utakmicama na kojima prisustvuje Kontrolni komitet, predsednik žirija utakmice može ovlastiti drugog sudiju da dozvoli dodatno brisanje ako je vlažno mesto nešto veće, temperatura vazduha iznad 25^oC, a vlažnost preko 61%. Ako ekipa ipak odbije da igra, sudija ih može sankcionisati za odugovlačenje igre, sve do gubitka utakmice. Pravila: 1.5, 5.1.2.2, 6.4.1, 16.2</p>
---	--

SPOLJNI UTICAJI

<p>4.33 (4.28) Tokom jednog seta, gledaoci su, nakon neizvesnog nadigravanja, utrčali na teren i protestovali zbog odluke sudija. Koja je ispravna reakcija prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija treba da prekine utakmicu, a organizator ili Kontrolni komitet treba da preduzmu korake kako bi ponovo uspostavili red. Ovaj prekid treba da se unese u zapisnik. Pravila 17.2, 17.3</p>
--	--

<p>4.34 (4.29) Na Olimpijskim igrama, u toku utakmice ženskih ekipa Kube i Kanade, za vreme izvođenja servisa igračice Kube, otpao je nastavak za zumiranje sa TV kamere i, padajući, okrznuo igračicu koja je servirala. Ona je nastavila izvođenje servisa i pored tog ometanja, uspela da uputi loptu u teren i nadigravanje je nastavljeno. Prvi sudija nije zaustavio igru niti ponovio izvođenje servisa, a ni ekipa Kube nije protestovala. Da li je ovo ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je u ovom slučaju bila ispravna, jer je događaj bio spektakularan i izazvao veliki interes i oduševljenje publike. Međutim, u drugim situacijama, prvi sudija može ponoviti nadigravanje.</p>
--	--

POGLAVLJE 5: LIBERO

<p>5.1 Na početku utakmice Svetskog prvenstva, trener američke muške ekipe, Doug Beal, je predao listić sa početnom postavom svoje ekipe. Pre nego što je drugi sudija stigao da proveri postavu, američki Libero, Eric Sullivan, je ušao u igru umesto igrača zadnje linije, Nygaard-a. Kako treba da reaguje drugi sudija prilikom provere postave, pre početka utakmice?</p>	<p>Tumačenje: Igrač početne postave mora biti na terenu za vreme provere postave ekipe. Nygaard mora brzo da se promeni sa Sullivan-om, bez opomene ili kazne. Čim drugi sudija proveri postavu ekipe, Sullivan može ući umesto Nygaard-a. Ako bi se ovo ponovilo tokom utakmice, ili ako bi zadržavanje bilo predugo, a prvi sudija tu akciju procenio kao odugovlačenje, trebalo bi da dodeli sankciju za odugovlačenje. Pravilo 19.3.2.2</p>
<p>5.2 U ekipi se nalazi sedam igrača, uključujući i Libera. U drugom setu, igrač početne postave, broj 6, je odstranjen. Prvi sudija je proglasio ekipu nekompletnom i protivnička ekipa je pobedila. Da li je odluka prvog sudije ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je ispravna. Libero ne može da učestvuje u zamenama igrača. Odstranjeni igrači se moraju zameniti pravilnom zamenom, a nema raspoloživih igrača za pravilnu zamenu. Pravila 6.4.3, 19</p>
<p>5.3 Crvena ekipa je imala samo osam igrača, uključujući Libera. U drugom setu utakmice, igrač crvene ekipe, broj 6 je zamenjen, a zatim i vraćen u igru. Igrač broj 6 je potom odstranjen. Libero se nalazio na klupi u trenutku odstranjenja. Koja je ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Pošto igrač broj 6 ne može biti zamenjen pravilnom zamenom, njegova ekipa se mora proglasiti nekompletnom i gubi drugi set. Pravila 6.4.3, 15.7, 15.8, 19.3.2</p>

<p>5.4 Ekipa ima sedam igrača, uključujući Libera. U drugom setu, igrač početne postave, broj 6, se povredio. Prvi sudija je dozvolio Liberu da uđe u igru, postupkom pravilne zamene i zauzme mesto povređenog igrača. Utakmica je u ovoj postavi i završena. Da li je ovo ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije nije bila ispravna. Libero ne sme da učestvuje u zamenama, bilo pravilnim ili izuzetnim. Postoje dve mogućnosti za ekipu. Ako se igrač broj 6, u trenutku povrede, nalazio u prednjoj liniji, ekipa ima pravo da traži tri minuta za oporavak. Ako igrač ne može da nastavi utakmicu, njegova ekipa gubi taj set, a moguće i celu utakmicu. Međutim, ako se povređeni igrač, broj 6, nalazi u zadnjoj liniji, a Libero je na klupi, ekipa može promeniti igrača broj 6 Liberom, sve dok on ne bude morao da se rotira u prednju liniju. U tom trenutku, igrač broj 6 mora da se vrati u igru, ili njegova ekipa postaje nekompletna. Pravila 15.7, 15.8, 17, 19.3.2</p>
<p>5.5 Libero je ušao na teren umesto igrača broj 5. Libero je isključen do kraja seta. Koji je ispravan postupak da se utakmica nastavi?</p>	<p>Tumačenje: Kada, u slučaju isključenog ili odstranjenog Libera, ekipa ima dva Libera, trener može odmah izmeniti kažnjenog, aktivnog Libera rezervnim. Ukoliko ekipa ima samo jednog Libera, igrač broj 5 mora da se vrati u igru na njegovo mesto. U ovom slučaju, ekipa nema pravo da koristi Libera do kraja tog seta. Liberu je dozvoljeno da igra u sledećem setu. Da je bio odstranjen, ekipa ne bi imala pravo da koristi Libera do kraja utakmice. Pravila 6.4.3, 19.1.1, 19.3.2, 19.3.3</p>
<p>5.6 Eric Sullivan, Libero američke muške ekipe, se nalazio na poziciji broj 5. Ekipa je osvojila nadigravanje i rotirala se. Umesto Libera, na teren je ispravno ušao igrač početne postave, Jeff Nygaard, koji se premestio u prednju liniju. Pre nego što je igra nastavljena, američki trener, Doug Beal, je odlučio da zameni igrača broj 2 igračem broj 7, Hoff-om. Oba dešavanja su se odigrala u jednom prekidu igre. Da li je prvi sudija bio u pravu što je dozvolio ovakvo menjanje igrača?</p>	<p>Tumačenje: Postupak je ispravan. Ali važna je terminologija kako bi se izbegli nepotrebni protesti. Libero „vrši promenu” (eng. “replacement”) sa igračem početne postave, Nygaard-om. Zatim, igrač broj 7, Hoff, „zamenom igrača” (eng. “substitution”) ulazi umesto Nygaard-a. Dakle, samo jedna zamena igrača je upisana u zapisnik između dva nadigravanja, i nema povrede pravila. Pravila 15.3.2, 19.3.2</p>

<p>5.7 Tokom Westcup-a, u Norveškoj, Libero je trebalo da uđe umesto igrača na poziciji broj 1 i kasno je reagovao u toj situaciji. Promena je obavljena kada je sudija već dao znak za naredni servis, ali pre samog servisnog udarca. Koja je ispravna reakcija prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija treba da dozvoli da se celo nadigravanje odigra bez prekida. Posle okončanog nadigravanja, sudija treba usmeno da upozori ekipu. U slučajevima ponovljenih kašnjenja ovih promena, posledica je dodeljivanje sankcija za odugovlačenje i to odmah, prekidajući nadigravanje. Međutim, da je promena izvršena posle servisnog udarca, sudija bi trebalo da dosudi pozicionu grešku. Pravilo 19.3.2.3</p>
--	---

<p>5.8 Tokom Prvenstva Severne Amerike za juniorke, SAD su igrale protiv Meksika. Američki specijalista za servis, McNamee je ušla u igru kao zamena srednjeg blokera, Holmquist. Nakon što je McNamee servirala, umesto nje je na teren ušla igračica Bird, Libero. Kada je Bird rotacijom došla u prednju liniju, umesto nje je ušla Holmquist-ova normalnom „promenom igrača sa Liberom”.</p> <p>U tom trenutku, američki trener, Collins, je shvatila da je Holmquist-ova ušla u igru nepropisno i pritisnula je sirenu za pravilnu zamenu, u želji da zameni Holmquist-ovu McNamee-jevom. Pokušala je da vrati Holmquist-ovu nazad na teren, da bi pomenuta zamena bila propisna,</p> <p>Budući da se prvi sudija spremao da odobri izvođenje servisa američkoj serverki, drugi sudija je odbio neosnovan zahtev američke ekipe. Sa druge strane, prvi sudija je shvatio da će odobriti servis dok američka ekipa ima nepropisnog igrača na terenu, odobrio je odgovarajuću zamenu i američku ekipu sankcionisao opomenom za odugovlačenje, uz minimalno ometanje utakmice. Da li je ovo bila ispravna reakcija prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: U ovom slučaju, prvi sudija je pokazao šta je „umetnost suđenja“. U želji da igračicama omogući da nastave igru, uz minimalno uplitanje zvaničnih lica, on je doneo ispravnu odluku. Da je američka ekipa i dalje činila takve greške, bile bi primenjene sankcije.</p>
---	--

<p>5.9 Na utakmici Svetskog prvenstva za muškarce, između SAD-a i Grčke, srednji bloker početne postave u ekipi SAD je bio Nygaard.</p> <p>Kada je rotacijom došao na red da servira, američki trener, Doug Bill, ga je zamenio specijalistom za servis, McCaw-om. Kad je ekipa izgubila nadigravanje, na mesto McCaw-a je ušao Libero, Sullivan. Kada je Libero rotacijom došao u prednju zonu, na teren je umesto njega ušao Nygaard. Posle dva nadigravanja, grčka ekipa je shvatila da izvršena „promena” sa Liberom nije bila pravilna, jer Nygaard nije vraćen na teren zamenom sa McCaw-om. Grčka ekipa je protestovala zbog nastale situacije.</p> <p>Održana je Sudijska konferencija (postupak na FIVB takmičenjima, na kojima Kontrolni komitet ima pravo da sazove sudijski kolegijum, u cilju razjašnjenja sporne situacije), posle čega je američkoj ekipi bilo dozvoljeno da zamenom igrača u igru uvede Nygaard-a umesto McCaw-a, bez kažnjavanja ekipe. Da li je ova odluka ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Ova odluka ima tri dela: Prvo, budući da ovakva situacija nije jasno predviđena pravilima, Pravilo 23.2.3 kaže da prvi sudija ima ovlašćenje da odluči o bilo kom pitanju koje se odnosi na igru, uključujući i pitanja koja nisu navedena u pravilima. Drugo, u datoj situaciji, ekipa SAD-a je trebalo da bude kažnjena dodeljivanjem poena i servisa protivniku zbog nepravilne zamene, a gubitak dodatnih poena bi bio utvrđen iz dokumenata, uključujući i List za kontrolu Libera (R6). Ukoliko bi bilo moguće utvrditi koje poene je ekipa osvojila za vreme trajanja nepropisne situacije, njih bi trebalo oduzeti ekipi SAD-a. Ukoliko bi to bilo nemoguće utvrditi, ne bi trebalo oduzimati dodatne poene. Da bi propisno vratila Nygaard-a na teren, američka ekipa je trebalo da zatraži pravilnu zamenu u kojoj bi Nygaard ušao umesto McCaw-a. Treće, ispravan postupak promene igrača sa Liberom/zamene igrača, u ovoj situaciji je sledeći: kada je Libero rotacijom došao u prednju liniju, trebalo je da na njegovo mesto, „promenom”, uđe McCaw. Potom je trener trebalo da zatraži pravilnu zamenu McCaw-a Nygaard-om. Ove promene igrača sa Liberom/zamene igrača treba da se izvrše u istom prekidu igre. Pravila 19.3.2.1, 23.2.3</p>
---	---

<p>5.10</p> <p>Na Svetskom kupu za muškarce, Argentina je igrala protiv Kanade. Sudija je dao znak da Conte, argentinski server, izvede servis. U tom trenutku, Conte je shvatio da je argentinski Libero izašao sa terena, ali da nije zamenjen, pa je Argentina na terenu imala samo pet igrača, uključujući i Conte-a. Conte je odlagao servis onoliko koliko je bilo dozvoljeno, a zatim je servirao. U trenutku kad je udario loptu, igrač koji se promenio sa Liberom je već bio na terenu, na poziciji broj 1, ali njegova pravilna pozicija je bila pozicija broj 4. Očigledno je načinio pozicionu grešku. Nadigravanje je odigrano i Argentina je osvojila poen.</p> <p>Kapiten kanadske ekipe je tada prišao prvom sudiji i zatražio objašnjenje odluke da se to nadigravanje odigra. Smatrao je da Kanada treba da dobije taj poen pošto argentinski igrač nije bio na svojoj poziciji. Prvi sudija je odbio zahtev kapitena Kanade i presudio onako kako je nadigravanje i završeno.</p> <p>Kakva je trebalo da bude odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>U ovoj situaciji su načinjene tri greške. Najpre, prvi sudija nije smeo da dâ znak za izvođenje servisa, ukoliko neka od ekipa nije spremna za igru, ili lopta nije u posedu servera.</p> <p>Trebalo je da sačeka sa znakom za servis. Ako bi to izazvalo zastoj u igri, argentinskoj ekipi bi sledila opomena za odugovlačenje.</p> <p>Drugo, zamena mesta može da se obavi samo pre zvižduka za servis.</p> <p>I treće, argentinska ekipa nije bila u pravilnoj poziciji, u trenutku servisnog udarca i zbog toga je trebalo da izgubi nadigravanje. Da je igrač, koji je ušao umesto Libera, bio na poziciji 4 pre servisnog udarca, nadigravanje bi trebalo da se odigra, a argentinska ekipa bi bila sankcionisana na osnovu Pravila 19.3.2.3.</p> <p>Pravila 7.5.1, 12.3, 19.3.2.2, 19.3.2.3</p>
---	--

<p>5.11 Tokom utakmice, Libero je bio na terenu, na mestu igrača broj 6. Trčeći za loptom, Libero je povredio nogu i nije mogao da nastavi igru. Trener je odlučio da odredi novog Libera i da to bude igrač broj 6. Da li je to moguće?</p>	<p>Tumačenje: U slučaju povrede/bolesti Libera i u slučaju da ekipa ima dva Libera, trener može odmah izmeniti povređenog Libera rezervnim Liberom. Ukoliko je rezervni Libero povređen, trener može odrediti novog Libera među igračima koji nisu na terenu u trenutku ponovnog određivanja. Ako ekipa ima samo jednog Libera, procedura je ista kao i u slučaju povređenog rezervnog Libera. Prema tome, situacija zavisi od toga koliko prijavljenih Libero igrača ekipa ima. Ako ima samo jednog, igrač broj 6 najpre mora da uđe na teren „promenom” sa povređenim Liberom. Trener tada mora da primeni pravilnu zamenu, kako bi igrača broj 6 poslao na klupu. Tada može da odredi igrača broj 6 za novog Libera. U slučaju da igrač broj 6 ne može biti pravilno zamenjen tokom tog seta, on se ne može odrediti za novog Libera tokom tog seta. Ako ekipa ima rezervnog Libera, trener ima pravo da iskoristi samo tog igrača/igračicu. Pravila 19.1.3, 19.3.3.1</p>
<p>5.12 Na utakmici između Nyborg-a i Varhauga, trener Nyborg-a je istovremeno bio i Libero. Kada trener nije bio na terenu, šetao se između zamišljenog produžetka prednje linije i prostora za zagrevanje, dajući uputstva svojoj ekipi. Prvi sudija nije zabranio ovakvo ponašanje. Da li je to bila ispravna odluka sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila ispravna. Pravila nalažu da Libero ne može biti kapiten ekipe ili kapiten u igri. Pravila ne zabranjuju da Libero bude trener. Stoga je Liberu-treneru bilo dozvoljeno da ima ovu dvostruku ulogu, a sudija nije insistirao da Libero sedi na klupi. Pravila 5.2.3.4, 19.1.3</p>

<p>5.13 Američka muška reprezentacija je igrala protiv Argentine na Olimpijskim igrama. Američki srednji bloker, Hoff, je sedeo na klupi, pošto je umesto njega u igru ušao Libero. Kada je Libero sa pozicije 6, rotiranjem stigao na poziciju 5, Hoff je odsutno ušao na teren a Libero je, očigledno misleći isto, ili nošen postupkom Hoff-a, počeo da napušta teren i na kratko izašao sa terena. Skoro odmah, Hof je shvatio da je pogrešio i brzo se opet promenio sa Liberom. Prvi sudija nije obraćao pažnju na pogrešnu zamenu mesta i dao je znak za servis. Da li je ova odluka prvog sudije bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Pravilo 19.3.2.1 kaže da između dve promene igrača sa Liberom mora da protekne jedno nadigravanje. Međutim, u ovom konkretnom slučaju, sudija je smatrao da promena nije izvedena u potpunosti. Kad se tako nešto dogodi, očigledno greškom i bez odugovlačenja igre, dozvoljava se nastavak igre bez dodatnog prekida. To je deo „umetnosti suđenja”. S druge strane, da je Libero napustio teren, a zatim odmah ušao u igru umesto drugog igrača, bez obaveznog nadigravanja između promena, ekipa SAD bi bila kažnjena dodeljivanjem poena i servisa protivniku, a nepravilna promena bi bila ispravljena. Pravilo 19.3.2.1</p>
<p>5.14 Na utakmici kuvajtske lige, Libero se nalazio u prednjoj zoni, na poziciji 4. Posle tri poena, prvi sudija je primetio pogrešnu poziciju. Kakvu odluku treba da donese sudija?</p>	<p>Tumačenje: Libero nije u pogrešnoj poziciji dok server ne izvede servis. Dužnost je pomoćnika zapisničara da obavesti sudije ako je Libero u igri, a treba da bude na klupi. Sudija treba odmah da utvrdi, uz asistenciju pomoćnika zapisničara, koliko nadigravanja je Libero bio u pogrešnoj poziciji. Ekipa koja je bila u pogrešnoj poziciji kažnjava se dodeljivanjem poena i servisa protivniku i gubi sve poene koje je osvojila dok je bila u pogrešnoj poziciji. Postava se ispravlja i igra se nastavlja. Pravila 7.5.4, 19.3.1.1, 26.2.2.1, 26.2.2.2</p>

<p>5.15</p> <p>Na utakmici Azijskog seniorskog prvenstva za muškarce, Libero se povredio za vreme zvaničnog zagrevanja pred utakmicu. Trener je zatražio da odredi novog Libera i želeo je da novi Libero bude trenutni kapiten ekipe, koji se već nalazio u početnoj postavi za prvi set. Prvi sudija je odbio zahtev, jer pravila zabranjuju da Libero bude kapiten ekipe i kapiten u igri.</p> <p>Da li je odluka sudije bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Odluka prvog sudije nije bila ispravna. Ako ekipa ima dva Libera, trener odmah može da izmeni povređenog aktivnog Libera rezervnim Liberom. Ako se povredi rezervni Libero, trener može da odredi novog Libera i to može biti bilo koji igrač koji je van terena u trenutku ponovnog određivanja Libera.</p> <p>Ako ekipa ima samo jednog Libera, postupak je isti kao u slučaju kada se povredi rezervni Libero.</p> <p>Odluka sudije, opisana u ovom slučaju, nije bila ispravna.</p> <p>Iako je tačno da Libero ne može imati ulogu kapitena ekipe ili kapitena u igri, kapiten ekipe, zbog <i>više sile</i>, može da se odrekne funkcije kapitena, kao i svih prava i dužnosti vezanih za to, kako bi bio određen za novog Libera.</p> <p>Budući da se kapiten već nalazio na listiću za početnu postavu, procedura je sledeća:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zamena kapitena ekipe drugim igračem, pravilnom zamenom, pre početka utakmice. 2. Zahtev od strane trenera da odredi novog kapitena ekipe. 3. Određivanje novog Libera. 4. Zahtev od strane sudije da novi Libero promeni uniformu u skladu sa uniformom Libera (ili je pokrije prslukom koji se za ovu svrhu nalazi u rezervnoj opremi). 5. Zahtev da zapisničar: <ul style="list-style-type: none"> - Preregistruje dotadašnjeg kapitena ekipe kao novog ili novoodređenog Libera (koji menja originalnog Libera) - Registruje novog kapitena ekipe. <p>Detalji o ovim ponovnim registracijama/ponovnim određivanjima se moraju upisati u zapisnik, u rubriku „Primedbe“.</p> <p>Pravila 5, 19.1.4, 19.2</p>
---	---

<p>5.16 Posle dva loša prijema servisa ekipe A, trener ekipe A je izveo Libera sa terena sa pozicije 6 i odmah ga vratio na teren na poziciju 5 (bez nadigravanja između dve promene). Drugi sudija to nije primetio, ali primetio je prvi sudija koji je ipak odobrio servis i posle servisnog udarca dosudio pozicionu grešku ekipe koja prima servis. Da li je odluka prvog sudije bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila ispravna. Nema greške dok se ne izvede servisni udarac. Inače, zadatak drugog sudije je da dosudi pozicionu grešku ekipe koja prima servis. Ali u ovom slučaju, budući da Libero nema pravo da bude na terenu za vreme tog nadigravanja (nadigravanje počinje servisnim udarcem), a drugi sudija nije primetio pogrešnu promenu Libera, prvi sudija ne može svesno da dozvoli nepravilan postupak i mora zviždukom da pomogne drugom sudiji. Na utakmicama gde postoji pomoćnik zapisničara, njegova/njena dužnost je da prati promene Libera. U ovom slučaju, posle servisnog udarca, on/ona treba da pritisne sirenu da bi signalizirao/la grešku. Pravila 19.3.2.1, 19.3.2.2, 19.3.2.3, 23.2.3</p>
<p>5.17 Po završetku nadigravanja, Libero je izašao, a u igru je ušao regularni igrač. Sudija je odobrio početak sledećeg nadigravanja. Posle servisa, jedna od rezervnih lopti je ušla u teren pa je prvi sudija dosudio „mrtvu loptu“. Pre početka ponovljenog nadigravanja, Libero je pokušao da uđe na teren, umesto igrača sa pozicije 6. Drugi sudija ga je pozvao nazad.</p>	<p>Tumačenje: Drugi sudija je pogrešio. Nadigravanje se završava tako što jedna ekipa osvoji poen. Budući da je ovo nadigravanje poništeno, nije bilo nadigravanja između dve promene igrača sa Liberom, a sudijama nije dozvoljeno da spreče ekipu da napravi grešku. Pravilo 19.3.2.1</p>
<p>5.18 Na Olimpijskim igrama u Atini, Libero italijanske muške reprezentacije se povredio tokom utakmice i drugi sudija je dozvolio lekaru, da uz prisustvo trenera, uđe na teren kako bi se utvrdila ozbiljnost povrede. Odlučeno je da se Libero izvede sa terena, a u igru se vrati igrač umesto kojeg je Libero ušao. Pošto je napustio teren, Libero je, tvrdeći da se oporavio, insistirao da se vrati na teren da igra. Sudije su dozvolile Liberu da se vrati na teren i nastavi utakmicu. Da li je to bilo ispravno?</p>	<p>Tumačenje: To se nije smelo dozvoliti. Iako se radilo o povredi, Libero je mogao da bude zamenjen pravilnom „promenom“. Takođe, Libero i dalje ima pravo da učestvuje u utakmici, sve dok ga ne izmeni rezervni Libero, ili se ne odredi novi Libero, u slučaju povrede rezervnog Libera. 19.3.3.1 U opisanoj situaciji je napravljena greška zato što su se odigrale dve uzastopne promene igrača sa Liberom, bez nadigravanja između njih. Pravilo 19.3.2.1</p>

<p>5.19 Libero ekipe A se povredio u ključnom trenutku utakmice. Trener je želeo odmah da odredi novog Libera i igrač umesto kojeg je Libero bio na terenu, je ušao u igru kao novi Libero. Da li je ovo trebalo dozvoliti?</p>	<p>Tumačenje: Sudije nisu smele to da dozvole. Pravilo je formulisano tako da zaštiti ekipe od manipulativnih strategija. Na primer: kada novoodređeni Libero dođe u poziciju 4 ko će ga/je zameniti? Niko. Ekipa bi postala nekompletna. Stoga je neophodno primeniti sledeću proceduru: Ako ekipa ima dva Libera, trener odmah može da izmeni povređenog aktivnog Libera rezervnim Liberom. Ako se povredi rezervni Libero, trener može da odredi novog Libera i to može biti bilo koji igrač, koji je van terena u trenutku ponovnog određivanja Libera. Ako ekipa ima samo jednog Libera, postupak je isti kao u slučaju kada se povredi rezervni Libero: Umesto povređenog Libera na teren mora ući igrač sa kojim je Libero zamenio mesto. Taj igrač, zatim, treba da bude zamenjen pravilnom zamenom. Posle zamene, taj igrač može biti određen za novog Libera. On može ući na teren nakon što prođe jedno nadigravanje. Pravila 15.6.2, 19.3.2.1, 19.3.3.1</p>
<p>5.20 Libero ekipe A je povredio ruku u toku utakmice i određen je novi Libero. Povređeni Libero je sedeo na klupi do kraja utakmice. Da li je to trebalo dozvoliti?</p>	<p>Tumačenje: Igrači koji ne mogu da učestvuju u zagrevanju ne treba da budu upisani u zapisnik niti im treba dozvoliti da sede na klupi, kao deo ekipe. Ipak, u ovom slučaju, povreda se dogodila u toku utakmice, a igrač je bio u stanju da hoda i nije predstavljao smetnju ili opasnost za ekipe. Ovo je ključno u tumačenju pravila. Igraču treba dozvoliti da sedi na klupi. Ukoliko igraču treba da se ukaže pomoć, lekaru ekipe bi trebalo sugerisati da smesti igrača iza klupe za rezervne igrače ili na obezbeđeno mesto, izvan kontrolnog prostora. Dijagram 1a i Definicije</p>

<p>5.21 Za vreme utakice NORCECA kupa, Libero ekipe A ušao je na teren kod rezultata 11:11, na poziciju 5. U tom trenutku, procenjeno je da se igrač ekipe B nasilnički ponaša, ekipa B je kažnjena, a ekipa A je osvojila nadigravanje. Zatim je ekipa A morala da se rotira. Shvatajući da bi to nateralo ekipu da se Libero promeni sa igračem u istom prekidu igre, sudije su dozvolile promenu. Da li je to ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Odluka je bila ispravna. Pošto je ekipa A osvojila poen i servis, oni su morali da se rotiraju. Svakako, mora biti okončano nadigravanje između uzastopnih promena igrača sa Liberom. Međutim, u ovom slučaju, postupa se kao da je bilo okončano nadigravanje. pravilo 19.3.2.1</p>
<p>5.22 Tokom drugog seta finalne utakmice Kupa Engleske, Libero se požalio da se ne oseća dobro. Doktor ekipe je odmah ustanovio da Libero ima temperaturu 40.5 C, izazvanu akutnom virusnom infekcijom i procenio da Libero ne bi trebalo da nastavi utakmicu. Da li je dozvoljeno određivanje novog Libera pod ovim okolnostima?</p>	<p>Tumačenje: Ako ekipa ima dva Libera, u slučaju povrede ili bolesti aktivnog Libera, on/ona može biti izmenjen rezervnim Liberom. U slučaju kada ekipa ima samo jednog Libera, ili se rezervni Libero povredi na terenu, on/ona mogu biti izmenjeni procedurom određivanja novog Libera. Pravilo 19.3.3.1</p>
<p>5.23 Na finalnoj utakmici Svetskog prvenstva za muškarce, 2006. godine, Libero Poljske se povredio. Trener je odlučio da se on odmah promeni sa igračem broj 17, koji je u tom trenutku bio van terena i koji se nije prethodno promenio sa Liberom. Sudija je to dozvolio. Da li je ovo bila ispravna promena?</p>	<p>Tumačenje: Slobodne promene Libera se još uvek testiraju i još nisu odobrene od strane Kongresa. Ukoliko se povredi Libero koji se nalazi na terenu, umesto njega na teren najpre mora ući igrač kojeg je zamenio. Stoga, ovo NIJE bila ispravna odluka drugog sudije. Pravilo 19.3.2.1 Pogledati i Uputstva i instrukcije za suđenje</p>
<p>5.24 Pre početka utakmice, zapisničar je ubeležio ime Libera i negov broj 9 u spisak od 12 igrača ekipe A u zapisniku. Na mestu predviđenom za Libera u zapisniku, upisao je da je Libero broj 15. Trener i kapiten ekipe su potpisali zapisnik. Pri rezultatu 15:10 za ekipu A, u prvom setu, zapisničar je uvideo grešku. Koja je ispravna odluka?</p>	<p>Tumačenje: Ovo je administrativna greška koja neće imati posledice za ekipu. Zapisničar će ispraviti broj i to će upisati u zapisnik, u rubriku „Primedbe“. Pravilo 19.1.2</p>

<p>5.25 U prvom setu utakmice, Libero ekipe A je igrao u dresu iste boje i dizajna kao ostali igrači ekipe A. Set je završen rezultatom 25:21 za ekipu A. Pre početka drugog seta, trener ekipe B je protestovao zbog ove situacije i rezultata u prvom setu. Koja je ispravna odluka?</p>	<p>Tumačenje: Budući da pogrešan dres nije uticao na igru, rezultat prvog seta se neće poništavati. Libero mora da promeni dres. Pravilo 19.2</p>
<p>5.26 (novo) Na utakmici Svetske lige, između Japana i Bugarske, trener Japana je odlučio da izmeni aktivnog Libera, broj 7, rezervnim Liberom, broj 1. Poslao je rezervnog Libera, sa tablicom za zamene, broj 7, u zonu za zamene, gde je izmena dva Libera izvršena kao pravilna zamena. Drugi sudija je obavestio zapisničara da ovo unese u zapisnik, u rubriku „Primedbe”. Da li je ovo bila pravilna procedura?</p>	<p>Tumačenje: Izmena dva Libera je trebalo da se obavi u zoni za zamenu libera, bez formalnosti, t.j. bez tablica za zamene. Ukoliko je aktivni Libero na terenu, on se prvo mora promeniti sa igračem umesto koga je ušao. Zatim, trener treba da obavesti drugog sudiju o izmeni i nakon završetka narednog nadigravanja, rezervni Libero može jednostavno da uđe na teren. Pravila 19.3.2.1, 19.3.2.2, 19.3.2.4, 19.3.3.1</p>
<p>5.27 (novo) Dva igrača su pokušavala da blokiraju protivnički napad i skočili su na mreži. Libero je, takođe, skočio, između njih, ali mu, ni u jednom trenutku, nijedan deo tela nije bio iznad gornje ivice mreže. Ipak, drugi sudija je dosudio grešku pokušaja blokiranja Libera. Da li je ova odluka bila ispravna?</p>	<p>Tumačenje: Odluka nije bila ispravna. Budući da ni u jednom trenutku nijedan deo tela Libera nije bio iznad gornje ivice mreže, njegov skok se nije mogao smatrati pokušajem blokiranja. Pravila 14.1.1, 14.1.2, 14.1.3</p>

POGLAVLJE 6: PONAŠANJE UČESNIKA

<p>6.1 Na Svetkom kupu, razočarani španski igrač je besno šutnuo loptu po završetku nadigravanja. Prvi sudija ga je opomenuo zbog manjeg prekršaja pravila o ponašanju. Da li je ovo ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Ispravna odluka sudije. Prvi sudija mora kontrolisati ovakavo ponašanje (manji prekršaj). Međutim, ako je ovo udaranje lopte opasno po igrača, zvanična lica ili gledaoce, ili izražava neuljudno ponašanje, prvi sudija ima ovlašćenja da to okarakterise kao neuljudno ponašanje i kazni igrača žutim kartonom. U tom slučaju, zapisničar će upisati ovu kaznu pod brojem kažnjenog igrača u odeljak za sankcije u zapisniku. Iako prvi sudija može usmeno da opomene igrača zbog manjeg prekršaja pravila o ponašanju, ili da opomene ekipu, preko kapitena u igri, zbog stalnih i ponovljenih manjih prekršaja, on je ovlašćen da direktno primenjuje sankcije, u slučaju prekršaja teže prirode. Pravila 21.1, 21.2</p>
<p>6.2 Na Svetskom kupu za muškarce, igrali su Holandija i Kuba. U vrlo neizvesnom drugom setu, tehničar Holandije, Blange, je izvanredno podigao loptu, koja je potpuno prevarila blokere Kube. Napadač Holandije, v.d. Meulen, je snažno smečovao ovu loptu u teren. Dok su zbunjeni kubanski igrači pokušavali da blokiraju odličan smeč napadača Holandije, tehničar ekipe Kube, Diago, je namerno povukao donju ivicu mreže, želeći da dovede sudiju u zabludu da je holandski napadač, v.d. Meulen, dodirnuo mrežu. Drugi sudija je primetio pokušaj varke i dosudio nadigravanje za Holandiju. Nakon toga je prvi sudija opomenuo Diaga. Da li je ovo odgovarajuća sankcija za Diaga?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije nije bila ispravna. Trebalo je dosuditi nadigravanje u korist Holandije, jer je igrač Kube dodirnuo mrežu i time ometao igru. Diago je zatim trebalo da bude kažnjen (žuti karton: poen i servis za protivnika) za neuljudno ponašanje, zbog pokušaja obmanjivanja sudija. Pravila 21.2.1, 21.3</p>

<p>6.3 Na utakmici Svetske lige, trener reprezentacije Brazila je ustao i mahnuo rukama na način koji sugeriše da je zgrožen odlukom sudije. Da li je to dozvoljeno?</p>	<p>Tumačenje: Treneru treba dozvoliti da izražava normalne reakcije. Ukoliko je njegova reakcija ocenjena kao manji prekršaj, treba da bude opomenut od strane prvog sudije. U ponovljenom slučaju treba ga kazniti žutim kartonom, zbog neuljudnog ponašanja. Ukoliko se prekršaj dogodi za vreme nadigravanja, sankcija će uslediti po njegovom završetku i treba je dodeliti posle odluke o ishodu završenog nadigravanja. Na pojedinim velikim svetskim takmičenjima, posebne instrukcije za suđenje navode eventualne dalje sankcije. Pravila 5.2, 21.1, 21.2, 21.3</p>
---	--

<p>6.4 U pauzi između setova, igrač broj 3 ekipe A je napravio ružan i uvredljiv gest prema zvaničnom licu i prvi sudija mu je dodelio kaznu za neuljudno ponašanje. Na početku sledećeg seta, ekipa A je imala početni servis. Koji je ispravan postupak prvog sudije u ovom slučaju?</p>	<p>Tumačenje: Sankcije dodeljene između setova primenjuju se pre početka sledećeg seta. Prema tome, pre prvog servisa sudija će signalizirati kaznu i dosudiće gubitak nadigravanja za ekipu A. Ekipa, koja je trebalo da prima servis, osvaja poen, rotira se i servira.</p> <p>Pravilo 21.5 Ako dođe do situacije u kojoj se kaznama sankcionišu obe ekipe, prvo se kažnjava ekipa koja servira, a potom ekipa koja prima servis. Slede primeri nesportskog ponašanja u pauzama između setova, od kojih se kazne upisuju u zapisnik:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opomena igraču ekipe koja treba da servira. Bez kazne, ne upisuje se u zapisnik. 2. Opomena igraču ekipe koja treba da prima servis. Bez kazne, ne upisuje se u zapisnik. 3. Kazna dosuđena samo igraču ekipe koja treba da servira. Gubitak nadigravanja za ekipu koja servira. Ekipa koja je primala servis osvaja poen, rotira se i izvodi servis. 4. Kazna dosuđena samo igraču ekipe koja treba da prima servis. Dosuđuje se poen ekipi koja servira. 5. Kazne dodeljene za obe ekipe, bez obzira na redosled sankcionisanja. <ol style="list-style-type: none"> a. Ekipa koja treba da izvede servis se kažnjava gubitkom nadigravanja, a ekipa koja prima servis osvaja poen. b. Ekipa koja treba da primi servis se rotira za jedno mesto, a zatim se kažnjava gubitkom nadigravanja. c. Ekipa koja je prvobitno trebalo da izvede servis se rotira za jednu poziciju, osvaja poen i počinje da servira, od igrača koji je drugi u redosledu serviranja. Rezultat je 1-1. d. Rezultat se računa tek kada su obe ekipe kažnjene. Tako, obostrano kažnjavanje pri rezultatu 24-25 neće označiti kraj seta sa 24-26, već će rezultat biti 25-26.
---	--

<p>6.5 Muška ekipa SAD-a je primala servis. Ball je bio tehničar koji ulazi iz zadnje linije. Američki primač servisa je tako loše dodao loptu, da Ball nije imao mogućnosti ni da je dodirne. Ljut zbog toga, nakon što je lopta pala, povukao je donju ivicu mreže. Da li je to bila greška?</p>	<p>Tumačenje: U skladu sa Pravilom 21.3, prvi sudija je ovlašćen da sankcioniše igrače, u zavisnosti od težine prekršaja. Povlačenje mreže je normalna, emotivna reakcija razočaranog igrača i može se kontrolisati u zavisnosti od umeća sudije. U nekim situacijama, namerno povlačenje mreže se može shvatiti kao neuljudno ponašanje i prema tome sankcionisati. Pošto ovaj slučaj nije bio pokušaj obmanjivanja sudija za vreme igre, ne bi trebalo dodeljivati kaznu za neuljudno ponašanje. Pravila 21.2, 21.2.1, 21.3</p>
<p>6.6 Igrač je bio iznerviran odlukom prvog sudije u vezi sa dodirnom bloka. Iznervirani igrač je povukao mrežu, a prvi sudija ga je uputio da se vrati na svoju poziciju. Igrač se tada uputio ka sudiji, burno gestikulirajući i vičući na njega. Čak i nakon što ga je prvi sudija opomenuo. Prvi sudija je ovakvo ponašanje okarakterisao kao nasilničko i sankcionisao ga crvenim kartonom, čime je igrač isključen iz seta. Da li je ovo adekvatna reakcija prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je ispravna. On je pokušao da reši problem opominjanjem igrača i sugerisanjem da se vrati na teren da igra. Kada to nije dalo efekat, prvi sudija je bio primoran da kazni igrača shodno Pravilu 21.3. U ovom pravilu, sudiji je dato ovlašćenje da kažnjava igrače, u zavisnosti od težine prekršaja. Za neuljudno ponašanje, igrač će dobiti kaznu, a njegova ekipa će biti kažnjena dodeljivanjem poena i servisa protivniku. Za ozbiljniji prekršaj, igrač će biti kažnjen isključenjem za nasilničko ponašanje. U slučaju agresivnog ponašanja, igrač mora biti odstranjen sa utakmice. Važno je primetiti da se zbog neuljudnog ponašanja, odgovarajuća ekipa kažnjava dodeljivanjem poena i servisa protivniku, dok nasilničko ponašanje i agresija ne nose sobom i kaznu dodeljivanja poena i servisa protivniku. Pravilo 21.1, 21.2, 21.3</p>

<p>6.7 Na utakmici Svetske lige, Brazil-Kanada, igrač je isključen sa terena. Do tog trenutka, ni jedna ekipa nije bila ni opomenuta ni kažnjavana. Kakva bi trebalo da bude reakcija prvog sudije na sledeće manje prekršaje od strane nekog drugog igrača iste ekipe?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija treba da se trudi da spreči ekipu da dođe do nivoa ponašanja koji se sankcioniše. Međutim, ukoliko se dogodi jasan slučaj direktnog nasilničkog ponašanja, sudija mora isključiti igrača, bez prethodne sankcije. Sankcije za prekršaje pravila o ponašanju su strogo individualne i neće se uzimati u obzir sankcije koje su ranije dodeljene drugim članovima iste ekipe. Shodno tome, sudija može, nakon tog isključenja, drugim članovima ekipe dodeliti opomene ili kazne. Pravilo 21</p>
<p>6.8 Tokom rukovanja posle utakmice, kapiten jedne ekipe je pokazao vrlo nesportsko ponašanje prema prvom sudiji, koje bi, u toku utakmice, bilo sankcionisano. Koji je ispravan postupak prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Igrač mora biti kažnjen na određeni način. Različite nacionalne federacije mogu davati različite instrukcije po ovom pitanju. Međutim, na FIVB događajima, budući da se utakmica ne završava poslednjim zviždukom sudija, ponašanje kapitena ekipe mora biti prijavljeno Žiriju utakmice, a detalji nesportskog ponašanja uneti u zapisnik, u rubriku „Primedbe”, pri čemu FIVB Kontrolni komitet ima skalu sankcija na raspolaganju, uključujući i suspenziju sa takmičenja. Sve posledice, koje se tiču raspoloživosti igrača za sledeće utakmice, moraju biti utvrđene posebnim odredbama takmičenja.</p>
<p>6.9 Na utakmici mađarske lige, igrač broj 7 se promenio sa Liberom i sedeo je na klupi. Glasno je negodovao na sudijsku odluku. Prvi sudija ga je sankcionisao, dodeljivanjem kazne. Igrač nije prestao sa negodovanjem i još je aplaudirao sudiji. Prvi sudija ga je sankcionisao isključenjem. Isključeni igrač je nastavio sa ovakvim ponašanjem i bio je odstranjen. Šta je ispravna procedura?</p>	<p>Tumačenje: Isključeni ili odstranjeni igrač mora odmah da bude zamenjen. Stoga, on mora da se promeni sa Liberom na terenu, a onda da bude zamenjen pravilnom zamenom. Ukoliko to nije moguće, ekipa se sastoji od 5 regularnih igrača i zbog toga mora da bude proglašena nekompletnom. Rezultat u trenutku isključenja (ili odstranjenja) mora biti upisan. Pravila 6.4.3, 15.8</p>

POGLAVLJE 7: SUDIJE I NJIHOVE NADLEŽNOSTI

<p>7.1 Trener ekipe Brazila se obraćao zapisničaru i skretao mu pažnju tokom igre. Drugi sudija je rekao treneru da ne ometa zapisničara. Da li je drugi sudija ispravno postupio?</p>	<p>Tumačenje: Iako samo prvi sudija može zvanično da opomene ili kazni trenera, igrača ili nekog drugog člana ekipe, ukoliko drugi sudija smatra da situacija zahteva opomenu, mora o tome obavestiti prvog sudiju, koji mora da reaguje. Pravilo 23.3.2 Ipak, u duhu umetnosti suđenja, ukoliko drugi sudija može kratkom intervencijom da razreši situaciju, to bi donelo prednost samoj igri, jer ne bi bila zaustavljena zbog dodeljivanja sankcija.</p>
<p>7.2 Drugi sudija je ukazao prvom sudiji da rezervni igrač reprezentacije SAD-a, Sato, sedi na podu u prostoru za zagrevanje, umesto da stoji ili da se isteže. Prvi sudija je opomenuo ekipu SAD-a zbog lakšeg prekršaja i naterao Sato-a da ustane. Da li je ovo ispravna reakcija prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: To je bila pogrešna primena pravila od strane prvog sudije. Od igrača se ne zahteva da stoje u zoni za zagrevanje. S druge strane, u ovom prostoru, igrači ne smeju da sede na klupama, stolicama, prečagama i zidovima. Zona za zagrevanje je namenjena pripremi igrača za ulazak u igru. Pravila 4.2.1, 4.2.3, 24.2.4, 24.2.5</p>
<p>7.3 Trener ženske juniorske ekipe SAD-a je prišao zapisničaru i zamolio ga za informaciju koliko je tajm-auta iskoristila ekipa Meksika. Šta je pravilan odgovor zapisničara u ovoj situaciji?</p>	<p>Tumačenje: Zapisničar ne bi trebalo da odgovori treneru. Uopšteno govoreći, trenerima nije dozvoljeno da traže bilo koju informaciju od zapisničara. Međutim, kada se koristi elektronski semafor, na kome nije prikazan broj iskorišćenih pravilnih prekida igre, treneri imaju pravo da zamole zapisničara za ovu informaciju, ali samo kada se ona tiče njihove ekipe i samo u trenutku kada, niti ometaju zapisničara, niti odugovlače utakmicu. Pravilo 25.2.2</p>

<p>7.4 Na utakmici prvenstva SAD-a, kapiten u igri ekipe Kenneth Allen Club, je zamolio prvog sudiju za objašnjenje sporne situacije koja se dogodila za vreme igre. Činilo se da ga je objašnjenje zadovoljilo. Utakmica se završila porazom ekipe Kenneth Allen Cluba. Posle završetka utakmice, kapiten ekipe Kenneth Allen Club je zatražio da upiše protest u zapisnik. Prvi sudija je odbio njegov zahtev. Da li je prvi sudija ispravno postupio?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je ispravno postupio. U trenutku sporne situacije, kapiten u igri ekipe Kenneth Allen Club nije spomenuo da želi da se njegov protest upiše u zapisnik. Pravila 5.1.2.1, 5.1.3.2, 23.2.4</p>
<p>7.5 Na turniru u Škotskoj, u trećem setu utakmice između ekipa Elliots i Grangemouth, rezultat je bio nerešen, 23-23. Dugi sudija je dosudio grešku u poziciji igrača Grangemouth-a. Ekipe Grangemouth-a je protestovala protiv ove sudijske odluke, ali bez uspeha. Pri sledećem servisu, kod rezultata 24-23 za ekipu Elliots-a, drugi sudija je ponovo dosudio grešku u poziciji igrača ekipe Grangemouth-a i set je dobila ekipa Elliots-a. Kapiten u igri ekipe Grangemouth-a ponovo je protestovao kod obojice sudija. Posle kraće diskusije, prvi sudija se složio da su, u oba navrata, donete pogrešne odluke. I pored toga, prvi sudija je izjavio da je set završen i da nikakva ispravka ne može biti napravljena. Uprkos nastavljenim protestima, sudija je nastavio igru četvrtim setom. Kapiten ekipe Grangemouth je uložio zvaničan protest po završetku utakmice. Da li je prvi sudija ispravno postupio u ovoj situaciji?</p>	<p>Tumačenje: Sudija je napravio grešku. Sudijama je dozvoljeno da isprave svoje odluke koje se tiču primene <i>Pravila igre</i>. Prvi sudija je trebalo da ispravi očiglednu grešku, ponovnim počinjanjem utakmice od rezultata 23:23, u trećem setu. Na FIVB svetskim i zvaničnim takmičenjima, Kontrolni komitet bi ispravio ovu očiglednu grešku.</p>

<p>7.6 Na Svetskom kupu za žene, Kina je igrala protiv Koreje. U trećem setu, trener ekipe Kine, Ping, je pritisnula sirenu i dala znak za tajm-aut. Drugi sudija je instiktivno dunuo u pištaljku, ali je zatim shvatio da je ekipa Kine već iskoristila svoj drugi tajm-aut. Zatim je rukama pokazao ekipama da ostanu na terenu, a ekipa Kine nije sankcionisana zbog neosnovanog zahteva, jer je odugovlačenje bilo neznatno. U tom trenutku, trener reprezentacije Kine je dala znak rukama da želi da napravi zamenu. Drugi sudija je odbio zahtev za zamenu kao neosnovan i igra je nastavljena. Da li je drugi sudija rešio ovu situaciju na pravi način?</p>	<p>Tumačenje: Odluka drugog sudije nije bila ispravna. On je ovlašćen da odobrava pravilne prekide igre i kontroliše njihov broj. Pre nego što je dunuo u pištaljku, na znak trenera Kine, morao je da zna da ekipa Kine nema više tajm-auta pa je trebalo da odbije zahtev bez zvižduka. Budući da je odugovlačenje bilo neznatno, drugi sudija je verovatno dobro procenio da treba što pre nastaviti igru, bez drugih posledica. Međutim, zahtev za zamenu je bio jedini zahtev načinjen tokom prekida igre između nadigravanja; trebalo je uvažiti zahtev za zamenu i odobriti pravilnu zamenu. Pravila 15.1, 15.2.1, 15.11, 16.1, 16.2, 24.2.6, 24.2.7</p>
--	---

<p>7.7 Na šampionatu Severne Amerike, reprezentacija SAD je igrala vrlo izjednačenu utakmicu protiv Kanade. Pre početka petog seta, trener SAD-a, Miller, je predao listić sa početnom postavom svoje ekipe. Prvi sudija je dao znak ekipama da uđu u teren. Na znak sudije, igrači SAD-a su zauzeli svoje pozicije na terenu, dok su igrači ekipe Kanade još uvek stajali okupljeni oko trenera, pored klupe za rezervne igrače. Prvi sudija je ponovo dao znak igračima Kanade da uđu u teren. Trener reprezentacije Kanade je očigledno posmatrao pozicije američkih igrača na terenu, a zatim predao listić sa upisanom početnom postavom svoje ekipe drugom sudiji. Prvi sudija je sankcionisao ekipu Kanade opomenom za odugovlačenje. Trener SAD-a, Miller, je protestovao kod Kontrolnog komiteta, tražeći da kanadska ekipa bude sankcionisana za neuljudno ponašanje i da njegovoj ekipa bude dodeljen poen. Koja je bila ispravna odluka u ovom slučaju?</p>	<p>Tumačenje: Prvi sudija je napravio grešku na samom početku, uputivši igrače početne postave SAD-a da zauzmu pozicije na terenu, pre nego što je trener Kanade dostavio listić sa početnom postavom svoje ekipe drugom sudiji. Kada su igrači početne postave SAD-a već ušli na teren, opomena za odugovlačenje igre je verovatno ispravno dodeljena od strane prvog sudije. Ukoliko je, sa druge strane, bilo očigledno da je trener Kanade pokušao da stekne prednost iz te situacije, Kontrolni komitet je trebalo da tretira njegovo ponašanje kao neuljudno i da dodeli poen i servis ekipi SAD-a.</p>
--	--

<p>7.8 Za vreme tajm-auta, na utakmici Svetskog kupa za žene, između Kube i Brazila, trener Kube se, sa celom ekipom, nalazio u samom uglu slobodne zone, vrlo blizu prostora za zagrevanje. Sudije nisu učinile ništa da to spreče. Da li je to ispravno?</p>	<p>Tumačenje: Pravilo 15.4.2 kaže da, za vreme tajm-auta, ekipa mora da ode „u slobodnu zonu, blizu svoje klupe za rezervne igrače”. U skladu sa tim, drugi sudija je trebalo da kaže ekipi Kube da se približi svojoj klupi. Pravilo 15.4.2</p>
<p>7.9 Na finalnom Olimpijskom kvalifikacionom turniru za žene, Hrvatska je vodila protiv Koreje u drugom setu, rezultatom 6-5. Nakon nadigravanja, igračice Koreje su pokušavale da nađu vlažnu mrlju na terenu. Pomoćni trener Koreje je došao do bočne linije terena, pokušavajući da pomogne igračicama da nađu vlažnu mrlju. Prvi sudija je tada pozvao kapitena u igri ekipe Koreje i rekao joj da opomene pomoćnog trenera da ne napušta klupu. Da li je prvi sudija doneo ispravnu odluku?</p>	<p>Tumačenje: Odluka prvog sudije je bila ispravna. Pomoćnom treneru je dozvoljeno da sedi na klupi i on/ona ne sme da interveniše u toku utakmice. Samo trener sme da se kreće uz bočnu liniju terena, iza linije ograničenja za trenere. Pravilo 5.2.3.4, 5.3.1</p>
<p>7.10 Na finalnom Olimpijskom kvalifikacionom turniru za žene, Koreja je igrala protiv Kine. U drugom setu, pri rezultatu 8-6 u korist Koreje, trener ekipe Koreje je pitao drugog sudiju da li je pravi igrač na mestu servera. Drugi sudija je proverio redosled rotiranja sa zapisničarom i odgovorio da je ispravan igrač spreman da servira. Prvi sudija je nastavio utakmicu. Da li je to ispravan postupak sudija?</p>	<p>Tumačenje: Postupak nije bio ispravan. Jedino je kapiten u igri dozvoljeno da razgovara sa sudijama. Stoga, treneru nije dozvoljeno da razgovara sa drugim sudijom. Prvi sudija je trebalo da pozove kapitena u igri i zatraži od nje da podseti trenera na činjenicu da on nema pravo da razgovara sa sudijama. Pravilo 5.1.2</p>

<p>7.11</p> <p>Na Svetskom prvenstvu za kadetkinje, Kuba je igrala protiv Slovačke. Trener ekipe Slovačke je zatražio tajm-aut. Drugi sudija je zviždukom odobrio tajm-aut.</p> <p>Prvi sudija nije čuo zvižduk drugog sudije, pa je dozvolio izvođenje servisa ekipe Kube.</p> <p>Drugi sudija je ponovo zviždukom odobrio ekipi Slovačke tajm-aut. Nakon izvesne konfuzije, prvi sudija je dodelio opomenu za odugovlačenje ekipi Slovačke.</p> <p>Kasnije, u istom setu, ekipa Slovačke je sankcionisana zbog odugovlačenja igre od strane servera. Ova, druga po redu sankcija za odugovlačenje, na istoj utakmici, za ekipu Slovačke, dovela je do kazne za odugovlačenje i ekipi Kube je dodeljen poen. To je bio 24. poen za ekipu Kube, nakon kojeg su osvojile i meč poen.</p> <p>Slovakinje su žestoko protestovale zbog sankcija za odugovlačenje igre. Da li su protesti Slovačkinja bili opravdani?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Slovakinje su imale dobar razlog za protestovanje. U situacijama kada su sudije imale suštinske nesporazume, ekipe nisu smele biti oštećene. Stoga je prva opomena za odugovlačenje ekipi Slovačke bila neopravdana.</p> <p>Da opomena nije dodeljena u prvom slučaju, drugi slučaj bi zahtevao samo opomenu za odugovlačenje i Slovačkinje nikada ne bi ni protestovale.</p> <p>S druge strane, ekipa Slovačke je trebalo da prijavi da želi da upiše zvaničan protest, prilikom prve sankcije za odugovlačenje. S obzirom da su to propustili, izgubili su pravo da protestuju protiv odluka prvog sudije.</p> <p>Pravilo 5.1.2.1</p>
---	--

POGLAVLJE 8: SPECIJALNI SLUČAJEVI

<p>8.1</p> <p>Za vreme utakmice između ženskih ekipa Kanade i Kube, kubanske igračice su igrale veoma snažno i brzo. Kanadska ekipa je namerno usporavala tempo igre veoma emocionalnih Kubanki. Kako sudija treba da reaguje u ovom slučaju?</p>	<p>PRINCIP:</p> <p>„Tempo” je veoma osetljiv element odbojke. Svaka ekipa ima svoj optimalni tempo igre. Tempo igre nije određen pravilima, ali njegova kontrola predstavlja ključni faktor dobrog i kvalitetnog suđenja. Prikladan tempo omogućava da se utakmica igra na visokom nivou. S druge strane, sudija treba da održava tempo igre na istom nivou, u okviru normalnog toka utakmice. Sudija nikada ne sme da dozvoli da bilo kakvi spoljni uticaji uspore tok dobre utakmice i upropaste dobar nastup jedne od ekipa. Ovo je, takođe, „umetnost suđenja”.</p>
--	--

<p>8.2 Na utakmici Svetskog kupa, između ženskih ekipa Kube i Perua, peškir koji služi za brisanje poda je ispao jednoj kubanskoj igračici iz uniforme na teren i to između blokera Perua. Igra se nastavila i ekipa Kube je osvojila nadigravanje. Koji je ispravan postupak sudije u ovom slučaju?</p>	<p>Tumačenje: U ovom slučaju, sudija mora da oceni stepen uticaja peškira na igru. Budući da je peškir pao između protivničkih igračica, koje su bile aktivne u bloku, to je moglo da ima određeni uticaj na ishod ovog nadigravanja, a možda i da izazove povredu igračica. Ukoliko, prema proceni prvog sudije, situacija predstavlja opasnost za igrače, on mora odmah da zaustavi igru i da ponovi nadigravanje. Ukoliko je, s druge strane, nadigravanje završeno i peškir nema uticaja na njegov ishod, nema potrebe za ponavljanjem. Da se ovo desilo namerno ili da se ponovilo, bile bi primenjene druge sankcije . Pravilo 17.2</p>
<p>8.3 Pri rezultatu 9-7, u trećem setu utakmice kuvajtske lige, svetla u sali su se ugasila. U tom setu, igrač početne postave jedne ekipe je odstranjen sa utakmice. Utakmica je nastavljena na drugom terenu. Pravilo 17.3.2.2 kaže da se prekinuti set poništava i ponovo igra sa istim članovima ekipa i istim početnim postavama. Koja je pravilna odluka povodom učešća odstranjenog igrača u ponovljenom trećem setu?</p>	<p>Tumačenje: Kada se ovaj set ponovo bude igrao, isključeni i odstranjeni igrači nemaju pravo nastupa. Drugi igrač koji je u sastavu ekipe, a nije bio u početnoj postavi, mora da zauzme njegovo mesto. Takođe, sve druge sankcije, koje su upisane u zapisnik do trenutka nestanka svetla, se moraju preneti u novi set.</p>

<p>8.4</p> <p>Na utakmici Svetskog kupa za žene, Brazil je igrao protiv Holandije. U toku drugog seta, na glavnom semaforu koji prate gledaoci, pojavila se greška. Istog trenutka, uzrujani trener Brazila je protestovao kod zapisničara, sudije i Kontrolnog komiteta takmičenja. U protestu ga je podržao šef brazilske delegacije, koji je sa svog sedišta na tribinama, rezervisanog za šefove delegacija, došao do stola Kontrolnog komiteta.</p> <p>Prvi sudija je pozvao kapitena u igri ekipe Brazila i objasnio joj da dodeljuje treneru kaznu za neuljudno ponašanje. Iako je bila obavezna da obavesti trenera o odluci sudije, ona to nije učinila. Štaviše, u opštoj konfuziji, drugi sudija nije uočio sankcionisanje trenera Brazila i kazna za neuljudno ponašanje nije upisana u zapisnik.</p> <p>Do tada su članovi Kontrolnog komiteta, bez prethodnog obaveštenja da je sazvana Sudijska konferencija, utvrdili da je postojala greška na semaforu. Osim toga, i zapisničar je napravio grešku, ali je zato rezervni zapisničar bio u skladu sa članom Kontrolnog komiteta i trenerom Brazila. Rezultat je ispravljen i igra je nastavljena, bez upisivanja sporne situacije u zapisnik.</p> <p>Kako je trebalo prevazići ovaj incident?</p>	<p>Tumačenje:</p> <p>Prva greška je učinjena od strane zapisničara.</p> <p>Pravilo 25.2.2.1</p> <p>Drugu grešku je napravio rukovalac semaforom.</p> <p>Treću grešku je načinio pomoćnik zapisničara, jer nije proveravao rezultat sa zapisničarom, kako bi bili uvereni da su i jedan i drugi zapisnik usklađeni.</p> <p>Pravilo 26.2.2.5</p> <p>Prvi sudija je, preko drugog sudije, trebalo da se uveri da je kazna upisana u zapisnik.</p> <p>Pravilo 25.2.2.6</p> <p>Kapiten u igri brazilske ekipe je morala da obavesti svog trenera o dodeljenoj kazni. Pošto ona to nije uradila, trebalo je i nju sankcionisati.</p> <p>Pravilo 21</p> <p>Kontrolni komitet je pogrešio što je dozvolio šefu brazilske delegacije da dođe do stola za članove Komiteta.</p> <p>Predsednik žirija je trebalo da prekine utakmicu, signalizirajući sazivanje Sudijske konferencije, sa ciljem utvrđivanja rezultata. Neophodno je da predsednik Žirija uključi prvog sudiju i delegata utakmice u Sudijsku konferenciju. Drugi sudija može biti pozvan, ali nema pravo glasa pri donošenju konačne odluke. Na Sudijsku konferenciju mogu biti pozvana i druga službena lica koja mogu dati relevantne informacije o spornoj situaciji.</p> <p>Vidi: Uputstva i instrukcije za suđenje. Pravilo 25.2.2.6, 25.2.2.7</p>
---	---

<p>8.5 Za vreme utakmice između SAD-a u Brazila, igrač SAD-a je primio servis tako da je lopta otišla sa spoljne strane antene, u slobodnu zonu ekipe Brazila. Tehničar ekipe SAD-a, Lloy Ball, je potrčao za loptom u slobodnu zonu ekipe Brazila, prolazeći pored drugog sudije. Tom prilikom, Ball se uhvatio za stub koji drži mrežu, kako bi se što brže okrenuo i stigao loptu. Sudija je dozvolio da se igra nastavi. Da li je ovo ispravna odluka prvog sudije?</p>	<p>Tumačenje: Odluka je ispravna. Budući da Ball nije bio u kontaktu sa stubom u trenutku odigravanja lopte, odigravanje je ispravno. Ovo odigravanje je bilo dozvoljeno i spektakularno. Pravilo 9.1.3</p>
<p>8.6 Na početku četvrtog seta, igrač broj 11, ekipe A, se nalazio na poziciji 6, umesto igrača broj 15, koji je upisan na listiću za postavu. Tokom proveravanja početne postave, drugi sudija nije primetio ovu nepravilnost. Nakon provere početne postave, umesto igrača broj 11 je odmah na teren ušao Libero. Kasnije se igrač sa brojem 11 vratio na teren umesto Libera. Prvi tehnički tajm-aut je bio pri rezultatu 8:5 za ekipu A. Posle tehničkog tajm-auta, igrač sa brojem 11 se pripremao da servira. Drugi sudija je signalizirao da je pogrešan igrač na terenu i počeo da objašnjava kapitenu ekipe i treneru o kojoj grešci je reč. Rasprava je bila duga pa je i prvi sudija sišao sa sudijske stolice. Nakon provere lista za kontrolu Libera, bilo je očigledno da je igrač broj 11 u igri od početka seta. Stoga je prvi sudija odlučio da poništi sve poene ekipi A. Ekipa B je zadržala svoje poene i oni su dobili pravo da serviraju pri rezultatu 5:0 za ekipu B. Nekoliko nadigravanja kasnije, pri rezultatu 8:5 za ekipu B, ponovo je odobren tehnički tajm-aut. Da li je ovo bila ispravna procedura od strane sudija?</p>	<p>Tumačenje: Ovo je veoma kompleksna situacija sa više grešaka. Prva greška se desila na početku seta. Početna postava ekipe A na terenu nije odgovarala onoj koja je bila upisana u listić za postavu. Drugi sudija nije primetio tu nepravilnost. Druga greška se desila nakon tehničkog tajm-auta. Ekipi B je trebalo dodeliti dodatni poen, kao kaznu za pozicionu grešku ekipe A, tako da je rezultat morao da bude 6:0 za ekipu B. Treća greška je odobravanje drugog tehničkog tajm-auta, kada je ekipa B osvojila 8. poen. Da je postojao Kontrolni komitet na ovoj utakmici, predsednik Žirija bi, takođe, morao da proveri početne postave igrača i interveniše kako bi se situacija ispravila. Protest ekipe B bi stvorio uslove da im se na Sudijskoj konferenciji dodeli kazneni poen, nakon propusta sudije da to učini.</p>

<p>8.7 Na utakmici ruske lige, između ekipa Moskva i Belgorod, sudija je doneo odluku da sledeća servira ekipa Belgoroda. Ekipa Belgoroda je odmah zatražila zamenu i umesto igrača broj 6 ušao je igrač broj 9. U međuvremenu, prvi sudija je, na sugestiju linijskog sudije, promenio svoju odluku i dodelio nadigravanje ekipi Moskve. Shvativši to, trener ekipe Belgorod je zatražio da se zamena poništi i da se ispravi postava. Drugi sudija je to dozvolio i utakmica je nastavljena sa prvobitnom postavom ekipe Belgoroda. Da li je ovo bio ispravan postupak?</p>	<p>Tumačenje: Budući da je prvi sudija promenio svoju odluku, koja je i bila povod za zamenu ekipe Belgorod, u duhu igre je da se ovakav zahtev trenera prihvati. Trebalo bi smatrati da ekipa nije ni izvršila zamenu.</p>
--	--

<p>8.8 (novo) Na utakmici poljske lige, igrač broj 6, iz ekipe A, greškom nije upisan u zapisnik. Učestvovao je u zagrevanju i bio u prostoru za zagrevanje i na klupi, za vreme utakmice. U trećem setu, zamenio je igrača broj 3. Sudije i zapisničar su dozvolili ovu zamenu. Nakon sledeće akcije, zapisničar je primetio da ime igrača broj 6 nije upisano u zapisnik. Sudije su ispravile zamenu i poništile poen koji je osvojila ekipa A dok je igrač broj 6 bio na terenu. Ekipa B je zadržala svoje poene, a dodeljeni su im i dodatni poen i servis. Da li je ovo bila ispravan postupak?</p>	<p>Tumačenje: Sudijska odluka je bila ispravna. U ovom slučaju, napravljeno je nekoliko grešaka: Najpre, trener i kapiten su morali da primete da se igrač ne nalazi na spisku igrača kada su potpisivali zapisnik. Zatim, sudije i zapisničar su morali da primete ovo, najkasnije za vreme zagrevanja na mreži. Zapisničar nije kontrolisao spisak igrača tokom zamene. Kada je greška uočena, morala je da bude tretirana kao nepravilna zamena. Međutim, da se ovo dogodilo u setu koji je već završen, ta ekipa bi izgubila taj set. Svi poeni te ekipe, od trenutka kada je igrač stupio na teren, bi morali da budu poništeni, a druga ekipa bi dobila 25 poena. Da je greška uočena nakon završetka utakmice, ekipa A bi izgubila celu utakmicu. Pravila 4.1.3, 4.2.2, 15.9</p>
---	---

SPISAK SLUČAJEVA**1. UČESNICI**

- Nošenje nedozvoljenih predmeta 1.1 – 1.2
- Kapiten 1.3 – 1.7
- Trener 1.8 – 1.12

2. TOK UTAKMICE

- Žreb 2.1
- Pozicione i rotacione greške 2.2 – 2.7

3. AKCIJE U IGRI

- Igranje loptom 3.1 – 3.19
- Prelaz ispod mreže 3.10 – 3.12
- Igrač pored mreže ili dodiruje mrežu 3.13 – 3.22
- Servis 3.23 – 3.29
- Udarac u napadu 3.30 – 3.34
- Blok 3.35 – 3.48

4. PREKIDI I ODUGOVLAČENJA

- Zamene igrača 4.1 – 4.20
- Tajm-Auti i Tehnički Tajm-Auti 4.21 – 4.22
- Neosnovani zahtevi 4.23 – 4.25
- Povrede 4.26 – 4.29
- Odugovlačenja igre 4.30 – 4.32
- Spoljno ometanje (uticaji) 4.33 – 4.34

5. LIBERO 5.1 – 5.27**6. PONAŠANJE UČESNIKA** 6.1 – 6.9**7. SUDIJE I NJIHOVE NADLEŽNOSTI** 7.1 – 7.11**8. SPECIJALNI SLUČAJEVI** 8.1 – 8.8